

Tisdagen den 4 maj

Kl. 13.00–15.56
18.00–18.44

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 13 april justerades.

§ 2 Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 6 maj kl. 14.00*.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:676

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:676 Vaccinering av Försvarsmaktens personal
av Alexandra Anstrell (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 maj 2021.

Skälet till dröjsmålet är tillfälligt förhinder att närvara i kammaren.

Stockholm den 30 april 2021

Socialdepartementet

Lena Hallengren (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:685

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:685 Brandskydd hos äldre och personer med
funktionsnedsättning

av Marléne Lund Kopparklint (M)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 25 maj 2021.

Stockholm den 3 maj 2021

Justitiedepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2020/21:4007, 4011, 4017 och 4028 till socialutskottet

2020/21:4012, 4020 och 4023 till arbetsmarknadsutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Socialutskottets betänkanden

2020/21:SoU34 Fortsatt giltighet av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

2020/21:SoU22 Lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar

Konstitutionsutskottets betänkanden

2020/21:KU17 Riksrevisionens årsredovisning för 2020

2020/21:KU28 Riksrevisionens rapport om automatiserat beslutsfattande i statsförvaltningen

2020/21:KU30 Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder

Utbildningsutskottets betänkande

2020/21:UbU22 Dröjsmålstalan vid erkännande av yrkeskvalifikationer

Justitieutskottets betänkanden

2020/21:JuU25 Processrättsliga frågor

2020/21:JuU40 Redogörelse för verksamheten inom den gemensamma parlamentariska kontrollgruppen för Europol och den svenska delegationens arbete under 2020

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2020/21:AU14 Undantag för deltidsbrandmän vid beräkning av arbetslöshetsersättning

Näringsutskottets betänkanden

2020/21:NU19 Gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program

2020/21:NU20 Näringspolitik

2020/21:NU21 Energipolitik

Anf. 1 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Edward Riedl har frågat mig om jag anser att minskat resande på grund av en pandemi är ett rimligt skäl till att avveckla Bromma flygplats och, om inte, vilka skäl som ligger till grund för mitt och regeringens beslut.

Nej, det är inte pandemin som är skälet. Coronapandemin har fört med sig ett kraftigt minskat flygresande. Men redan 2018 inträffade ett trendbrott, där inrikesflyget började att minska samtidigt som vi såg en stor samhällsdebatt kring flygets klimatpåverkan. En stor del av trafiken på Bromma flygplats utgörs av inrikestrafik. Det är tveksamt om volymerna på inrikestrafiken kommer att bli desamma som tidigare. Det finns flera skäl till detta. Ett viktigt skäl är den ökade digitaliseringen, som medför att behovet av affärsresor kan minska, även för flyget. Detta är tydligt, inte minst med tanke på den utveckling av distansarbete som skett under pandemin.

Regeringen har tillsatt en utredare som ska analysera och redovisa hur driften och verksamheterna vid Bromma flygplats formellt kan avvecklas. Det handlar bland annat om att beskriva de juridiska aspekterna respektive de ekonomiska förutsättningarna och konsekvenserna av en avveckling av flygplatsen. Utredaren har också i uppdrag att beskriva och redovisa åtgärder för att säkra nödvändig kapacitet vid Arlanda flygplats vid en avveckling av verksamheten. Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti.

Swedavia AB har utifrån bolagets uppdrag och affärsmässiga perspektiv gjort en konsekvensanalys av den fortsatta driften av Bromma flygplats. Enligt Swedavias bedömning är det under rådande marknadsförutsättningar inte affärsmässigt motiverat att driva Bromma flygplats vidare. Swedavia gör vidare bedömningen att flygtrafiken i Stockholm i stället bör koncentreras till Arlanda flygplats. Deras bedömning är att detta på bästa sätt värnar både konkurrenskraft och tillgänglighet.

Sverige är ett glest befolkat land med stora avstånd. Det innebär att flyget har en viktig roll i transportsystemet när det gäller resor och transporter över långa avstånd. Samtidigt har flyget en betydande miljö- och klimatpåverkan som ska minska. Flyget, liksom övriga trafikslag, ska bidra till målet om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland.

Anf. 2 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Tack, infrastrukturministern, för svaret, som är skrivet för flera dagar sedan. Regeringens partier byter ju position rätt ofta, och det svar som vi hörde läsas upp kanske inte gäller i dag. Det återkommer vi till.

Låt mig tydligt säga att fungerande flygtrafikförbindelser i hela Sverige är mycket viktigt för jobb, för företag och för att människor ska kunna bo och verka på olika platser runt om i vårt land. Det minskade resandet under pandemin bör givetvis inte på något sätt tas till intäkt för att allting har förändrats i grunden. Om det vet vi ju ingenting. Många av oss kan tro att saker och ting har påverkats i olika riktningar, men sannolikt kommer det i hela Sverige att finnas ett stort behov av att kunna ta sig till och från

*Svar på
interpellationer*

vår huvudstad och vidare ut i världen. På det sättet är ett fungerande inrikesflyg mycket viktigt.

Fru talman! Infrastrukturministern svarar att man inte gör detta på grund av corona. I svaret säger han dock att vi har fått förändrade mönster under corona, så åtminstone utifrån ministrerns eget svar är det ändå ett av skälen. Man har gett Swedavia i uppdrag att titta på marknadsmässigheten i detta, och det är klart, fru talman, att under en pandemi är det svårt att få ekonomin att gå ihop både för en flygplats och för väldigt mycket annat. Det är ett mycket exceptionellt läge. Vidare pratar Swedavia om att man inte vet hur de närmaste åren ser ut, och det är det ju ingen som gör.

Fru talman! Gällande Arlanda vore det väldigt bra om vi kunde öka kapaciteten så att vi kan få fler flygförbindelser därifrån. Vad det handlar om är inte att fylla flyg över dygnets alla timmar. Vi behöver kunna ta oss till och från i peaktider, så det är då flyget behöver fungera.

Regeringen säger att det är klimatet som är skälet, men om vi landar lika många flyg fast på en flygplats i stället för på två har jag svårt att se de stora klimatvinster. Då är det annat som kommer att bidra till ett bättre klimat.

Det enda jag kan se är att regeringen har en plan för att försvåra för människor ute i landet att ta sig till och från Stockholmsregionen, för det är det enda sättet att minska flygets klimatbelastning på kort sikt. Sedan får vi väl ändå hoppas att flyget på lång sikt kommer att kunna bli mer miljö- och klimatvänligt.

Om man försöker att inta alla positioner – både för och emot klimatet, för och emot tillgänglighet och för och emot möjligheten att kunna transportera sig – blir det såklart lätt att prata med människor i olika sammanhang. Jag vill fråga infrastrukturministern om det mot bakgrund av att vi är i ett mycket exceptionellt läge under en pandemi verkligen är rimligt att ta den här typen av stora beslut som regeringen försöker att göra och därmed försvåra tillgängligheten för hela Sverige när det gäller att ta sig till och från vår huvudstad.

Moderaternas svar på den frågan är nej. Regeringen har så att säga haft både ja- och nejpositionen under de senaste dagarna, och vi får väl höra vad infrastrukturministern säger här. I går lät det nämligen som om åtminstone halva regeringen förstod att det saknas parlamentariskt stöd för det som man gick ut och sa på presskonferensen, det vill säga lägga ned Bromma flygplats.

Vi moderater är tydliga: Vi vill ha en god tillgänglighet till och från vår huvudstad. Vad är regeringens svar på detta?

Anf. 3 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Det är bra att vi har röster som Edward Riedls som ger landet en röst i Sveriges riksdag, i det här fallet från Västerbotten och med det norrländska perspektivet. Låt mig därför addera det skånska perspektivet.

Fru talman! Bromma är hela Sveriges flygplats. Det här är inte en exklusivitet för Stockholm. Det är också oerhört viktigt att betänka att Stockholm är Sveriges huvudstad med alla de för- och nackdelar som det innebär för huvudstadsregionen. Sedan 1658 är inte Skånelands huvudstad Köpenhamn, utan det är Stockholm. Det innebär naturligtvis möjligheter för Stockholm men också belastningar. Det är viktigt att se till hela landet, och

då är Bromma en förutsättning för alla dem som bor i andra delar av Sverige att ta sig till och från sin huvudstad på ett relativt enkelt sätt.

Allt tal från regeringens och regeringspartiernas sida får konsekvenser. När man ifrågasätter Bromma sprider det med rätta oro i Umeå, i Visby, i Kalmar, i Ängelholm och i Helsingborg. Det är ungefär som när socialdemokrater kommer med löst tal om fastighetsskatten. Då griper det till i hjärteroten hos alla de svenskar som har eget hem eller villa. Därför är orden av betydelse.

Fru talman! Jag tror dessvärre att infrastrukturministern har rätt, nämligen att det kanske inte är pandemin som är skälet till att man vill lägga ned Bromma utan att det är Brommahatet, inte minst som det har kommit till uttryck av det andra regeringspartiet Miljöpartiet.

Tyvärr är det så att Tomas Eneroths svar, fru talman, är helt renons på insikter om hur det ser ut i resten av landet. Det finns inget resonemang, inget antagande, om hur detta med att stänga Bromma kommer att påverka andra delar av landet. Med Bromma påverkas sådant som turtätheten och prisbilden på biljetten. Dessutom finns bara ett begränsat antal så kallade slottider, det vill säga de tider på morgonen och eftermiddagen då plan helst vill gå upp i luften eller landa. Risker är stora att om det bara finns Arlanda med nuvarande kapacitet, och när väl trafiken kommer igång i större utsträckning, kommer det att bli svårare, krångligare eller sämre att ta sig från andra delar av landet till Stockholm – och än viktigare att ta sig från Stockholm till andra delar av landet.

Fru talman! För någon dag sedan fanns en debattartikel i Svenska Dagbladet skriven av ett antal lokala moderata företrädare. Det var Robin Holmberg i Ängelholm, Peter Danielsson i Helsingborg, Anja Tenje i Växjö, Pär Jönsson i Östersund och Anders Ågren i Umeå. De är reella röster för hela landet i kontrast till vår infrastrukturminister som visar sin likgiltighet för vilka konsekvenser en nedläggning av Bromma får.

Fru talman! Därför är jag glad över att flera partier i trafikutskottet har enat sig bakom ett initiativ. Man anser att trafikutskottet genom ett utskottsinitiativ ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att Bromma ska fortsätta att vara en modern flygplats och att beslut om Brommas framtid tidigast kan tas senare när flyget återhämtat sig och tillförlitliga prognoser avseende flygets utveckling kan göras.

Fru talman! Det är tur att det finns röster som talar för hela landet. Det gör inte infrastrukturministern.

Anf. 4 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar Edward Riedl för klok argumentation. Jag tackar också Hans Wallmark, men jag får nog säga att jag är lite förvånad över tonläget. Jag känner Hans Wallmark som en sympatisk och kunnig riksdagsledamot från en vacker del av Sverige. Men att anklaga mig för att inte känna till hur hela landet har det och att inte ta ställning för hela landet tycker jag var lite lågt, ska jag ärligt säga. Som den smålänning jag är har jag flugit flera gånger inte minst från Växjö till både Arlanda och Bromma. Vi smålänningar har haft lite olika alternativ. Just nu under pandemin har vi inte haft några möjligheter att flyga utan har fått resa med tåg eller ta bil. Så jag är väl bekant med förutsättningarna.

Det är viktigt att komma ihåg att diskussionen om Brommas vara eller inte vara inte är ny. Den har funnits under lång tid. Anders Sundström hade sin Brommautredning. I Arlandarådet har vi arbetat mycket med frågan om hur vi kan stärka Arlandas kapacitet för att samla inrikesflyget.

Nog är det en underlig ordning när jag som Växjöbo ibland har fått flyga till Bromma för att sedan ta taxi ut till Arlanda för att i så fall flyga vidare. Nog är det en underlig ordning att vi i Sverige inte klarar att samla inrikesflyget på en flygplats, med alla de möjligheter det innebär för transportertrafiken vidare ut i landet och alla de möjligheter det innebär för oss som kommer från landet att få direkt access till flyget ut i världen.

Arlanda flygplats har under lång tid brottats med stora utmaningar. Det var ju bakgrunden till Arlandarådet. Det är något som näringslivet och politikerna inte bara i Stockholm utan också i Sverige har varit oroade för.

För inte så länge sedan hade jag en interpellationsdebatt med Moderaternas transportpolitiska talesperson Maria Stockhaus. Hon frågade hur vi ska säkra internationella direktförbindelser från Sverige och från Arlanda. Ni vet att Sverige är ett exportberoende industriland, och ni vet att vi är starkt beroende av bra kommunikationer internationellt. Men ni vet också att i den kampen segrar Kastrup varje dag, och det borde förenkla förutsättningarna för Arlanda att få ett förbättrat underlag och samla inrikestrafiken på Bromma.

Det är väl så Swedavia resonerar när det gör sina marknadsmässiga bedömningar av att bedriva en tom flygplats som Bromma och hellre ser att vi samlar kapaciteten på Arlanda. Det är väl också det som är utgångspunkten när vi från regeringens sida aviserar att vi nu tillsätter en utredning som ska titta på detta. Vi ska titta på de utmaningar som finns, hur kapaciteten kan säkras och att flyg från hela landet kan landa på Arlanda. I sin tur kan vi få veta om det innebär förutsättningar att klara bra slottider.

Det tidigare tillkännagivandet från riksdagen kom 2016, och då var förutsättningarna naturligtvis helt annorlunda. Då kunde man också konstatera att det skulle bli svårt att hitta slottider vid peaktider, som Edward Riedl så riktigt påpekade. I dag är förutsättningarna annorlunda. På ministerrådsmöten ute i Europa har vi antagit undantagsregler för slottider. Det finns bättre förutsättningar än någonsin att i så fall göra en flytt som skulle säkra bra tillgänglighet för flyg från hela landet. Det är ingen unik process för Sverige. Så ser det ut i övriga Europa – tro mig! Jag pratar också med mina kollegor ute i Europa.

Därför är det lite underligt om man, som Hans Wallmark, kan vara så bestämd i sin uppfattning utan att ens invänta ett ordentligt underlag, som utredningen ska redovisa den 31 augusti. Min och regeringens utgångspunkt är naturligtvis att vi sedan ska återkomma till riksdagen. Riksdagen har ju redan i dag ett tillkännagivande om hur Bromma ska utvecklas, och nu verkar det vara en rörelse på gång i riksdagen om att förändra den positionen.

Anf. 5 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Låt mig säga några ord om det infrastrukturministern pratade om, nämligen att svaren saknas på de frågor som ställs i kammaren. Jag har sagt det många gånger förut, och jag säger nu att infrastrukturminister Tomas Eneroth är en mycket sympatisk person men också en god debattör. Han slingrar sig alltid snyggt och effektivt undan alla frågor i

kammaren. Så jag ska försöka avsluta med de frågor jag tycker att infrastrukturministern borde ge svar på. Sedan får ni som lyssnar bedöma om han lyckas undvika att ge svar på frågorna eller inte.

Vi har nått kapacitetsmax på Arlanda i många avseenden vad gäller peaktiderna. Alla som flyger till och från huvudstaden vet om hur det såg ut innan pandemin. Det var fullt på Arlanda. Logistikproblemen var mycket stora. Att då tänka sig att svälja hela Brommas kapacitet i peaktider har jag mycket svårt att se när det gäller flygplatsinfrastrukturer, slottider, landningsbanor och så vidare. Innan allt finns på plats kan man alltså inte lägga ned Bromma flygplats utan mycket stora och betydande svårigheter för övriga delar av Sverige att ha tillgång till huvudstaden och vidare ut i världen.

Jag kommer från Norrland. En stor del av framtiden finns i Norrland. Den växer så det knakar. De två länen som det sprudlar om, Norrbotten och Västerbotten, som jag kommer från, handlar om mycket av svensk exportindustri. Det är ryggraden i svensk ekonomi. Många av de fina och flashiga jobben i huvudstaden är helt beroende av att den svenska basindustrin fungerar.

Men det finns också en bild av att svensk industri är att man producerar de här sakerna och sedan exporterar dem, och så är allt klart. Men så ser det inte ut, fru talman. En allt större del av de stora exportbolagens omsättning består i dag av tjänster kopplade till det man producerar. Många företag passerar den magiska gränsen då mer än 50 procent av intäkterna kommer från tjänsteköp kopplade till det man producerar. Då behöver man god tillgång både till huvudstaden och vidare ut i världen.

Därför är det svårt att förstå – och jag ska börja närma mig mina frågor till infrastrukturministern, fru talman – att infrastrukturministern pratar om att vi måste utveckla Arlanda flygplats för att den ska kunna svälja kapaciteten från Bromma samtidigt som den här regeringens första åtgärd i pandemin inte var att påbörja en massa byggnationer på Arlanda när det inte fanns några människor där. Det är ju ett exceptionellt bra läge, om man nu vill utveckla Arlanda flygplats, att påbörja det arbetet när det inte finns några flygresenärer. I stället drar man bort pengarna trots att den här riksdagen gav ett tillkännagivande så sent som i juni 2020 om att Arlanda borde utvecklas och inte få satsningar strypta.

Därför har jag frågor, fru talman. Om jag kopplar ihop allt det vackra som infrastrukturministern säger med de handlingar som regeringen faktiskt utför har jag svårt att få det att gå ihop, men jag har tre frågor. Vi får se om infrastrukturministern snirklar undan dem eller väljer att besvara alla tre eller åtminstone någon av dem.

Vill ministern utveckla Arlanda flygplats, och är han i så fall beredd att tillföra pengar för att göra detta?

Vill han ha fler eller färre flyg i det svenska inrikesflyget? Det är rätt väsentligt utifrån hur ministern pratar, för ministern pratar om att man ska ha både fler och färre flyg samtidigt.

Och framför allt, vill infrastrukturministern i dag lägga ned Bromma flygplats eller inte? Det skulle jag vilja veta.

Prot. 2020/21:118
4 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 6 HANS WALLMARK (M):

Fru talman! Nu är ju inte det här någon tävling om att vara mest sympatisk, där det nog finns skäl att tro att infrastrukturministern ligger bättre till än moderata riksdagsledamöter, utan det här handlar om villkoren för hela landet.

Det infrastrukturministern själv säger i sitt svar är ju att man ska ta fram en utredning som ska analysera hur Bromma flygplats formellt kan avvecklas. Det är det vi diskuterar.

Då är det så att de som kommer från Ängelholm och Helsingborg, från Umeå, från Visby och från Kalmar, de ställer frågor om detta. Hur påverkar det turtätheten? Hur påverkar det prisbilden? Hur påverkar det landnings- och starttider? Det kan man inte latta bort på något sätt, utan det är realiteten för dem som måste ta sig till och från Sveriges huvudstad. Och då är det så att Bromma och Arlanda, hitintills på ett ganska förnämligt sätt, kompletterar varandra.

Sedan finns det en del dåliga erfarenheter i olika delar av landet. Till exempel har en konsekvens av corona varit att de nordvästskånska kommunerna har tagit över Ängelholm Helsingborg Airport. Det har utställts att de skulle kunna få stöd och hjälp från staten, men så har det inte blivit – inte en krona utöver de generella pengarna.

Man kan hänvisa till att det är fint väder i Skåne och att det är trevligt i Rebbelberga, fru talman. Men det hjälper ju inte, för när det kommer till konkreta åtgärder är det det som räknas. Om andra flygplatser får statligt stöd och Ängelholm Helsingborg inte får ett riktat statligt stöd är det klart att det påverkar.

Om man lägger ned Bromma och det påverkar turtätheten, prisbilden och landnings- och starttider påverkar det människor som bor i andra delar av landet men som i dag är i behov av Bromma. Det är det det handlar om, inte vem som är mest sympatisk. Där vinner ministern.

Anf. 7 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, både Hans Wallmark och Edward Riedl, för beröm men också frågor och kloka synpunkter!

För att börja med själva utredningen: Skälet till att utreda är att ta reda på hur det faktiskt går till att avveckla en flygplats. Jag tänker att det kan vara viktigt att ta reda på.

Vilka avtal finns på Bromma utöver det avtal som finns mellan Stockholms stad och Swedavia? Finns det andra avtal?

Hur ser det ut med saneringskostnaderna? Det har ju funnits verksamhet där under lång tid, och alla kan nog tänka sig att marken behöver saneras högst väsentligt om man ska bygga till exempel bostäder där.

Hur säkrar man kapaciteten? Jag tycker att det är jätteviktigt att flyg, vare sig det är från Ängelholm eller från norra Sverige eller från hemma i Småland, ska kunna landa i Stockholm och ha tillgänglighet till Stockholm. Det är bra för Stockholm, och det är bra för Sverige.

Och hur går det med ambulansflyget och med andra flygaktörer?

Det är skälet till att frågan faktiskt måste ställas i en utredning. Vad krävs för att avveckla Bromma flygplats, och hur säkras kapaciteten vid Arlanda? Hans Wallmark tycks redan ha bestämt sig om detta, men jag tror att det är viktigt att ha det i åtanke.

Det var inte heller så att den första åtgärden i pandemin var att bygga ut Arlanda. Det hade varit lite udda att göra det i ett läge då allt flyg världen över stod still. Den första åtgärden var faktiskt att säkra flyget – och en av de första insatserna var att säkra flyg till Edward Riedls valkrets.

Vi införde allmän trafikplikt. När marknaden inte klarade det upphandlade vi från statens sida flyg som gick inte bara från Gotland till fastlandet utan också upp till Norrland för att det är så viktigt att säkra den kapaciteten, inte minst i en pandemi.

Dessutom tillförde vi stora resurser till de regionala flygplatserna – och till Swedavia och Luftfartsverket och till Statsrådet Ardan Shekarabi (S) – av det enkla skälet att flyget står inför väldigt stora utmaningar i hela världen, och flyget är viktigt för Sverige. Flyget behövs, men flyget behöver ställa om.

Det är också argumenten för att se om det finns möjligheter att säkra inrikesflyget på Bromma i stället. Finns det möjligheter att säkra bra slot-tider under peaktiden? Det är utredaren som ska titta på detta.

Edward Riedl ställer frågan om jag vill utveckla Arlanda. Jag vill att Arlandas kapacitet ska säkras. Swedavia säger, vilket Edward Riedl inte riktigt följer, att kapaciteten nu är tillräcklig för att inrymma inrikesflyget. Jag vet inte om Edward Riedl har annan information än Swedavia har, men jag kan tänka mig att utskottet som ansvarar för frågan kan bjuda in Swedavia för att få reda på hur förutsättningarna faktiskt ser ut under åren framöver för att säkra kapaciteten. Det ska också utredaren titta på, naturligtvis.

Kommer det att bli fler eller färre flyg? Ja, de flesta bedömare ute i världen säger att det sannolikt kommer att bli färre flyg även med en utveckling med elflyg. Jag tycker att det är svårbedömt. Jag hoppas ju på flygets omställning. Industriellt hoppas jag verkligen på elflyg, och jag hoppas på biobränsle. Men det är faktiskt svårförutsägbart hur det kommer att bli, för det är en ordentligt tuff situation för flyg i hela världen just nu. Vi såg också före pandemin hur resmönstren ändrade sig och allt fler valde att åka med till exempel tåg i stället för flyg. Men för Sveriges del är det viktigt med hållbart flyg. Den delen måste öka, och det säger också flygbranschen själv väldigt tydligt i sina ambitiösa planer för att få fossilfritt flyg.

Vill jag lägga ned Bromma? Ja, det råder väl inget tvivel om vad vi i regeringen har för avsikt när vi presenterar att vi vill utreda förutsättningarna för detta. Men jag har också respekt för det riksdagsbeslut som ligger. Jag har ju suttit i riksdagen länge. Det finns ett riksdagstillkännagivande som säger att Bromma till och med ska utvecklas. Då måste regeringen kunna avisera en utredning och tala om för riksdagen att så här ser förutsättningarna ut nu. Men det är riksdagen som äger den frågan även om det formella beslutet om basutbudet ligger hos regeringen och det om Brommas nedläggning ligger hos Swedavia.

Anf. 8 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Jag vill förtydliga något från min sida i vårt tidigare replikskifte. Jag sa att infrastrukturministern är en mycket sympatisk person. Jag vill bara säga att också min ärade kollega Hans Wallmark är en mycket sympatisk person. Jag tänker inte försöka avgöra här i talarstolen vem av dem som är mest sympatisk. Däremot kan jag säga att en av de två är mer

konkret och svarar på frågor, och det vill jag ge min moderatkollega Hans Wallmark.

Fru talman! Infrastrukturministern gör det han ofta gör, nämligen låter bli att svara på egentligen någon av frågorna. Eller, jag ska ge ministern rätt i att han svarade på en fråga: Han vill lägga ned Bromma flygplats. Men han har förstått att det inte finns en majoritet i riksdagen för detta, och det är ju riksdagen som slutgiltigt avgör frågan.

Problemet är att den här regeringen vill minska flyget. Man vill försvåra för svensk exportindustri och för människor som bor ute i landet att ta sig till och från huvudstaden. Det skadar jobb, och det skadar företag. Det är det många som vittnar om ute i landet. Det försvårar också för människor att bo utanför Stockholmsregionen när man gör på det sättet.

När det gäller trafikplikten, vilket ministern pratar om, vill jag bara säga två saker. Det ena är att det började i ett tillkännagivande från riksdagen. Det var alltså andra partier än regeringspartierna som sa att man måste säkra flygkapacitet till och från. Det andra är att man kan göra både och, fru talman. Man kan bygga ut kapaciteten på Arlanda samtidigt som man räddar flyget under en ganska exceptionell kris.

Det kommer inga konkreta svar från infrastrukturministern mer än att man vill lägga ned, försvåra och försämra resandet inom landet. Svaret från Moderaterna är mycket tydligt: Vi vill samarbeta med alla partier i Sveriges riksdag som vill se till att vi både gör flyget mer miljövänligt och säkrar kapacitet och möjligheter att resa till och från vår huvudstad.

Anf. 9 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Edward Riedl – det är nu man förstår att Moderaterna, än mer nu för tiden, kallar sig ett konservativt parti. Ändra inte hur saker och ting har varit! Låt allt vara som det alltid har varit! Men allvarligt talat: Omvärlden förändras. Det gäller inte bara klimatfrågan, där det är stora förändringar, utan också förutsättningarna för inte minst flyginfrastrukturen. Att Moderaterna redan har bestämt sig utan att ens invänta en utredning från regeringen är ändå lite speciellt.

Jag har dock talat med många moderata företrädare som ändå ser förutsättningarna och ser skälen till att kapaciteten på Arlanda behöver säkras. Den konkurrens om internationella direktlinjer som så småningom, i ett återstartat flyg, kommer att finnas talar för att underlaget på Arlanda behöver stärkas. Maria Stockhaus, som jag hade en interpellationsdebatt med för ett tag sedan, redovisade utifrån en konsultrapport – tror jag att det var, men jag är lite osäker där – att det finns olika skäl till att man väljer att etablera direktlinjer. En fråga är: Hur stort är underlaget? Den andra är: Hur stor är transfertrafiken?

Nu har Hans Wallmark och Edward Riedl inte möjlighet att svara, men det Moderaterna behöver fundera på är om underlaget och transfertrafiken ökar eller minskar och därmed om förutsättningarna att få fler internationella direktförbindelser på Arlanda ökar eller minskar om man flyttar flyget från Bromma till Arlanda. Som pragmatisk socialdemokrat tycker jag att vi måste utreda förutsättningarna och titta på möjligheterna. Jag ser logiken i det, och jag säger som en klok riksdagsledamot från Kalmartrakten: Det är väl inte helt avgörande vilken socken i Stockholm man landar i, utan det viktiga är tillgängligheten till Stockholmsregionen. Jag tror att det kommer att vara avgörande.

Moderaterna är dock välkomna in i diskussionen om den svenska flyginfrastrukturen. Jag tycker att det är viktigt att vi nu klarar av att utreda frågan och sedan kan ta ställning under hösten gällande att säkra kapaciteten på Arlanda – men även gällande en möjlig avveckling av Bromma.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2020/21:118
4 maj

Svar på
interpellationer

§ 7 Svar på interpellation 2020/21:675 om Trafikverkets översyn av begreppet riksintresse

Anf. 10 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Anders Åkesson har med anledning av den pågående översynen av riksintressen frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa hela landets behov av en utvecklad transportinfrastruktur.

Att en anläggning utpekats som riksintresse utgör inte skäl för Trafikverket, regionerna eller regeringen att göra någon annan bedömning av en viss trafikanläggnings behov av investeringsåtgärder. Det är anläggningens funktion i transportsystemet som är styrande för dess standard och utformning. Stångådalsbanan är ett exempel på infrastruktur som är viktig för både regional och lokal utveckling. Den ekonomiska planeringen av infrastrukturåtgärder påverkas inte av om en anläggnings status som riksintresse eller inte förändras. Trafikverket har regeringens uppdrag att verka för en god tillgänglighet i hela landet och inte minst beakta infrastrukturens regionala betydelse, vilket jag förutsätter fortsatt tillämpas.

Det är Trafikverket som anger och tillämpar kriterier för bedömning av vilka områden som anses vara av riksintresse för kommunikationer, men ingen ska tveka på regeringens uppfattning kring vikten av regional utveckling.

För regeringen är det viktigt med god tillgänglighet i hela Sverige. Det är nödvändigt för att det ska vara möjligt att bo, leva och verka i alla delar av landet och för att få ett Sverige som håller ihop. Regeringen har nyligen lagt fram en proposition med den största ekonomiska ramen någonsin för transportinfrastrukturåtgärder: 876 miljarder kronor för perioden 2022–2033. Propositionen innebär stora satsningar både på att ta hand om och utveckla befintlig infrastruktur och på att genomföra nya investeringar i hela landet.

Anf. 11 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Tack för svaret, infrastrukturministern!

Bakgrunden till min interpellation är den just nu pågående översynen av riksintressen i landet. Det är Boverket som på regeringens uppdrag gör denna. Som företrädare för Centerpartiet vill jag säga att detta i grunden är bra. Det är också ett resultat av det januariavtal som Centerpartiet har slutit med regeringen och Liberalerna. Det är utmärkt; 43 procent av landets yta omfattas av riksintressen.

Som en del i detta arbete gör Trafikverket en genomgång av de av verkets anläggningar som vilar på riksintressen. I min interpellation tog jag upp ett exempel, nämligen Stångådalsbanan. Det är en bit järnväg som går

mellan två län i sydöstra Sverige. Jag kunde lika gärna ha tagit upp exemplet riksväg 30 mellan Växjö och Jönköping.

Det här är i och för sig vägstuppar och järnvägsstuppar, men de är delar av ett större nationellt system och bildar tillsammans med andra delar en helhet. Vad händer, fru talman, om man plockar ut riksintresset? Eller varför har man över huvud taget ett riksintresse under en transportinfrastruktur – en flygplats, en hamn, en väg eller järnväg? Jo, det är ju för att skydda den mot andra planmässiga intressen, som vatten, markanvändande, bostadsproduktion och så vidare.

I sitt svar hänvisar infrastrukturministern till en väldigt bra proposition som strax ska hanteras av Sveriges riksdag, nämligen infrastrukturpropositionen. I den ställer vi väldigt höga krav och förväntningar på att transporter förs över från väg till järnväg, bland annat. För att lyckas med det fordras att det finns järnvägsanläggningar i gott skick runt om i landet att göra överflyttningen till.

Jag har i min interpellation varit rätt detaljrik när det gäller det jag uppfattar som Trafikverkets egen tolkning av det uppdrag man har fått av Boverket att se över riksintressena. Boverket har varit tydligt med att det mycket väl kan finnas skäl att fortsatt ha riksintressen kopplade till regionala intressen – regionala vägar och järnvägar – medan Trafikverket glider på den tolkningen. Därmed uppstår en situation som skapar mycket stor osäkerhet runt om i landet, fru talman, för just nu sitter kommuner och regioner – stora delar av samhällslivet – och funderar på hur den enorma mängd resurser som kommer till uttryck i den proposition som infrastrukturministern just har lagt på riksdagens bord ska fördelas på bästa möjliga sätt över landet.

I sitt svar säger infrastrukturministern att det är lugnt. Jag ifrågasätter inte Tomas Eneroths intentioner eller förutsättningarna för Trafikverket att jobba efter dessa, men i sitt svar hänvisar infrastrukturministern till att den ekonomiska planeringen av infrastrukturåtgärder inte påverkas av om en anläggnings status som riksintresse eller inte har förändrats. Så kan det vara, men den fysiska planeringen är helt avgörande om det ens ska vara möjligt att fullfölja huruvida det finns ett riksintresse eller inte, Tomas Eneroth.

Av det skälet upprepar jag min fråga: Hur ser statsrådet till att skydda och säkerställa hela landets behov avseende fysisk – inte ekonomisk – planering?

Anf. 12 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Jag vill tacka ledamoten Anders Åkesson för att han har ställt denna interpellation.

Som boende i Vimmerby, mitt emellan Linköping och Kalmar, och flitig tågresenär på Stångådalsbanan kan jag bekräfta det som Anders Åkesson tar upp om hur oroade alla Kalmarlänsbor blev av Trafikverkets besked om att ta bort riksintresset från området.

Frågorna kom direkt. Innebär det här att Trafikverket inte kommer att lägga några pengar på nödvändigt underhåll på Stångådalsbanan? Vad innebär det för det omfattande arbete som pågår i regionen för att elektrifiera banan? Är det rent av så att Trafikverket planerar för att lägga ned banan på sikt?

Region Kalmar län har under ett års tid arbetat intensivt med ett infrastrukturpaket omfattande ungefär 2 miljarder kronor, vilket är en stor framtidsatsning på järnvägslinjen Kalmar–Linköping, det vill säga Stångådalsbanan. Jag skulle vilja veta, fru talman, om infrastrukturministern kan svara på frågan om man på Trafikverket inte har varit medveten om den planering som pågår i regionen när man fattar ett egentligen ofattbart beslut om att dra bort beteckningen riksintresse? Eller vill man med berått mod underminera möjligheten att få till denna infrastrukturinvestering? Den skulle betyda väldigt mycket för att stärka tillväxtmöjligheterna i sydöstra Sverige.

Min fråga till infrastrukturministern är om han har förtroende för Trafikverkets sätt att fatta beslut om att dra bort riksintressen. Agerar Trafikverket rent av på regeringens uppdrag i detta avseende?

Anf. 13 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Tack, Anders Åkesson, för en bra interpellation! Till Gudrun Brunegård vill jag säga att jag blir bekymrad över hennes retorik och sätt att argumentera. Att misstänkliggöra myndigheter på det sätt som Gudrun Brunegård gör och att underblåsa oro och rädsla är ovanligt i kammaren. Hon frågar: Vill Trafikverket lägga ned Stångådalsbanan? Gör man det på regeringens uppdrag? Det här är en sorts argumentation som jag inte känner igen här i kammaren.

Regeringen styr genom infrastrukturpropositioner, och riksdagen gör det med lagar. Trafikverket är en myndighet som har att handha frågor om riksintressen. Som det står i svaret är det väldigt tydligt att det inte spelar någon roll huruvida en verksamhet är ett riksintresse eller inte för vilka insatser Trafikverket ska göra för underhållet eller för andra ekonomiska investeringar.

Jag blir bekymrad över argumentationslinjen. Vill man göra poäng på hemmaplan finns det, om jag ska vara riktigt ärlig, andra sätt att argumentera på.

I sak finns det något viktigt i det som Anders Åkesson pekar på. Det är sant att det inte har någon betydelse för Trafikverkets ekonomiska insatser huruvida en verksamhet är ett riksintresse eller ej. Jag tror att Anders Åkesson och jag är överens om att det behövs större insatser i det svenska järnvägssystemet. Det måste vidmakthållas för att säkra kapaciteten. Det måste göras nyinvesteringar för att stärka den regionala arbetsmarknadspendlingen.

I den nationella planen kommer regeringen att återkomma om särskilda satsningar ska göras på Stångådalsbanan, Tjustbanan, Kust-till-kust-banan eller andra delar. Det pekar vi ut vid ett sådant tillfälle. Sanningen är att vi nu har mer resurser än någonsin för att kunna göra det. Det finns 876 miljarder kronor i infrastrukturpropositionen, det vill säga närmare 900 miljarder. Det skapar såklart bra förutsättningar för stora investeringar.

Det är dock viktigt att komma ihåg en enligt mig intressant formulering när Trafikverket diskuterar kriterierna: ”Ett fokus på långväga transporter och ett sammanhållet system bör innebära att en järnvägs regionala funktion inte ensamt bör utgöra grund för riksintresseanspråk.” Detta är sant. Jag tror att både riksdagsledamot Åkesson och jag flera gånger har stött på detta. Man kan inte bara titta på den regionala funktionen, utan man måste se dess funktion i ett sammanhållet system. Det kan till och med tala till

en viss järnvägssträckas eller vägs fördel om den regionalt kanske har mindre betydelse. Som del av det stora hela kan den ha en väldigt stor betydelse.

Det finns många bra sådana exempel. Trafiken från Värmland till Norge är ett sådant. Befolkningsunderlaget är kanske inte alltid det bästa, men ur nationellt intresse är det verkligen viktigt att stärka kapaciteten där.

Jag vill vara så tydlig jag kan utan att myndighetsstyra Trafikverket. Det får jag som statsråd ju inte göra. Ja, det är av väldigt stor vikt att se på anläggningarnas regionala betydelse för arbetsmarknadsregionen. Det ligger i Trafikverkets uppdrag att generellt stärka inte minst den regionala arbetsmarknadspendlingen. Och ja, jag kommer från regeringens sida att vara noga med att prioritera insatser som kan stärka och vidga arbetsmarknadsregioner när vi anger vilka insatser som ska göras.

Det här behövs i ett stort land som Sverige. Det behövs också för att vi ska kunna ha bättre förutsättningar för klimatsmart resande, vare sig det sker i Kalmar län, Kronobergs län eller någon annanstans i hela detta avlånga land.

Anf. 14 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Tack, Tomas Eneroth, för svaret! Ursprunget och källan till att jag skrev min interpellation var egentligen inte infrastrukturpropositionen eller trafikplaneringen, utan det var en parallell händelse. Boverket hade på regeringens uppdrag sett över riksintressena, som täcker mer än 40 procent av landets yta.

Jag träffar i min gärning ofta kommunalråd, regionråd och andra människor som har besvär med att en så stor del av landets yta utgörs av riksintressen. Rätt ofta kolliderar intressena för markanvändningen med riksintresset, som är oerhört stort och starkt. Men jag kan intyga, fru talman, att jag aldrig har träffat en kommunstyrelseordförande eller någon annan människa någonstans eller någon gång som har sagt att riksintressena under riksväg 30, Stångådalsbanan, riksväg 125 eller någon hamn skulle vara till besvär. Tvärtom vet varje kommunstyrelseordförande, man som kvinna, i norr och söder, i öst och väst, att det är ett oerhört starkt skydd för en funktionalitet på orten. Det kan vara en järnväg, en hamn eller något annat.

Därför blir glidningen i Trafikverkets uttolkning av Boverkets instruktioner för riksintresseöversynen viktig. Det uppfattas, fru talman, som en glidning när Trafikverket tolkar den regionala betydelsen mildare än vad Boverket gör i sin instruktion. Därmed uppstår tankar och en oro runt om i landet. I synnerhet gäller det om det här sker i samband med att väldigt mycket resurser under en tid ska satsas för att vidmakthålla och bygga ny transportinfrastruktur.

Än en gång tack för svaret! Tomas Eneroth fokuserar på den ekonomiska planeringen. Det är helt korrekt. Men statsrådet vet också vilka konsekvenserna blir om man ska bygga om riksväg 30 mellan Växjö och Jönköping till en två-plus-ett-väg om riksintresset inte finns under vägen. Vägen fram till planmognad, genomförandet, kommer att bli oändligt mycket krångligare.

Det kan gälla Stångådalsbanan, som nämndes. Om den delen av det svenska järnvägsnätet – eller varhelst i landet det gäller – ska rustas innebär det kurvrätningar, mötesspår och så vidare.

Har man då, fru talman, inte skydd av ett riksintresse ställs det här – och det väger mycket lätt – mot markintresse, vattenintresse, bostadsintresse och så vidare. Av det skälet är signalsystemet väldigt starkt.

Jag tror säkert att denna översyn sker med den bästa ambition och att den i grunden är sund och klok. Men att rycka just riksintresset från en rad regionalt mycket bejakade och i ett nationellt system väldigt viktiga infrastrukturdelar är djupt olyckligt. Det är det i synnerhet, fru talman, om vi ska kunna genomföra den ekonomiska styrningen mot att lyfta mer gods- trafik men även persontrafik från vägar till järnväg och sjöfart. Då kan inte politiken bejaka det och systemet klippa bort förutsättningarna för det.

Anf. 15 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Det är sorgligt att infrastrukturministern inte tar mina frågor på allvar. Detta är inte frågor som jag ställer för att provocera eller ta några egna poäng i hemlänet, utan det är frågor som de facto cirkulerar och diskuteras i Kalmar län efter beskedet om hur Trafikverket ser på riksintressen.

Det är en uppriktigt oro som grundar sig i det faktum att Kalmar län under de senaste 20 åren har varit sist på listan över tilldelningar av medel för underhåll, upprustning och renovering och så vidare av järnvägs- och vägnätet. Man upplever att man försöker tala och framföra sin sak men att man inte får gehör för detta. Det finns inte någon anledning att ta till några övertoner när det gäller detta, utan det är så man upplever det i Kalmar län. Och som representant där ser jag det som min skyldighet att framföra det till ministern.

Men det gläder mig att statsrådet talar om att man ska se helheten i systemet, för vi har ett överbelastat järnvägsnät i dag. Vi får inte fram all trafik som vi skulle behöva, och då är det viktigt att man bibehåller och upprätthåller de regionala banorna, som kan avlasta godstrafiken och så vidare. Då behöver det också styras medel dit.

Ledamoten Åkesson redogjorde tidigare här för betydelsen av att ha kvar riksintresset för att man ska kunna göra nödvändiga åtgärder på området. Jag vill återigen ställa min förhoppning till att statsrådet ser till att det verkligen blir så.

Anf. 16 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Först vänder jag mig till Gudrun Brunegård. Det finns naturligtvis en skyldighet att representera sin valkrets. Men en riksdagsledamot har också en skyldighet, tycker jag, att själv överväga klokheden i de påståenden man hör och ta reda på om det finns en saklig grund. Om nu riksdagsledamoten misstänker att Trafikverket på eget bevåg vill lägga ned Stångådalsbanan kan väl riksdagsledamoten ställa den frågan till Trafikverket och föra en dialog lokalt i stället för att säga att regeringen med berätt mod skulle göra någonting sådant.

Jag tror att man måste vara försiktig. Vi har ett uppdrag som riksdagsledamöter, som statsråd och som politiskt aktiva att öka människors tilltro till myndigheter, till demokrati, till politik och till hur det faktiskt går till. Det handlar om var man kan ta reda på fakta och om vilka grunder för beslut som finns.

Jag tycker att ett bra exempel är dagens interpellationsdebatt. Den utgår från en promemoria som har sammanställts på Trafikverket och en befogad oro för utvecklingen och en diskussion: Hur ska detta tolkas?

Jag ska då svara på sakfrågan från Anders Åkesson. Naturligtvis finns det risk för målkonflikter. Det tror jag att alla erkänner eller kan se när Boverket samlar myndigheterna för att få en gemensam syn på riksintressepreciseringar och på riksintressebegreppet. Det ligger i allas vårt intresse, med tanke på hur svåröversägbart det är, att se till att den flora som har funnits när det gäller begreppet riksintresse kan ensas.

Men ingen ska tvivla på att det från regeringens sida är oerhört angeläget att säkerställa att detta inte får bli ett sätt att minska förutsättningarna för regionala investeringar, för ett ordentligt planeringsarbete med att stärka den lokala och regionala infrastrukturen och för att vidga arbetsmarknadsregionerna. Det är nämligen Sverige i starkt behov av. Och då bör naturligtvis det vara en viktig utgångspunkt när myndigheterna nu samfällt arbetar med att precisera riksintressebegreppet.

Kommer det att finnas skäl för förtydliganden hoppas jag verkligen att myndigheterna som har ansvar för detta gör det. Finns det skäl för regeringen, när myndigheterna är klara med sitt uppdrag, att göra preciseringar kommer jag gärna att delta i den diskussionen. Men just nu är det myndigheterna som har uppdraget att arbeta med preciseringen kring riksintressebegreppet.

Men den kanske viktigaste kontentan i den här diskussionen är: Oavsett preciseringen när det gäller riksintresse är det otroligt viktigt att vi har höga ambitioner för att säkra infrastruktur i landet. Det handlar om att vi ser att det kan ske i både stad och landsbygd och om att vi ger goda planeringsförutsättningar för staten men också för kommuner och regioner och tillför resurser så att detta kan göras.

Med den infrastrukturproposition som vi precis presenterat och som nu ligger på riksdagens bord är det närmare 900 miljarder kronor. Det ger goda förutsättningar för att förbättra infrastrukturen i landet. Det återstår att se om det i slutändan kommer att innebära nya investeringar eller mer objektstyrda investeringar på Stångådalsbanan, Tjustbanan, Kust-till-kustbanan eller på väg 30, väg 27, väg 23 eller annat i Småland, i Kronobergs län, Kalmar län och Jönköpings län. Det kommer vi i regeringen att återkomma till efter ett underlag från Trafikverket när vi tar beslut om nationell plan.

Men vi ska göra stora insatser för vidmakthållande. Vi ska säkerställa att vi har bra insatser för trimningsåtgärder som säkrar kapaciteten. Det är otroligt viktigt. Och Stångådalsbanan har en otroligt stor betydelse i regionen. Det har inte bara Anders Åkesson utan även många andra politiker i Kalmar län vittnat till mig om. Naturligtvis kommer jag att ha det i åtanke när vi diskuterar prioriteringarna framöver.

Anf. 17 ANDERS ÅKESSON (C):

Fru talman! Tack för en god dialog i frågan, statsrådet! Jag upplever att statsrådet förstår frågeställningen och behovet av en ekonomisk och fysisk planering för att man ska kunna verkställa de goda intentioner som kommer till uttryck i den proposition som blir någon miljard större för var gång statsrådet berättar om den. Det ligger i häradet 800–900 miljarder –

det är helt korrekt – beroende på hur mycket medfinansiering det är. Det är bra.

Jag vill bara upprepa, fru talman och statsrådet, att jag är övertygad om att inte bara jag utan även statsrådet har mött väldigt många kommunstyrelseordförande, främst, och verksamhetsföreträdare som ofta tar upp riksintressefrågan och den konflikt som den utgör när det gäller fysisk planering i en kommun, en region, en landsända eller en verksamhet. Men jag har faktiskt aldrig mött någon som har beklagat sig över den när det gäller transportinfrastruktur. Därför framstår just borttagandet av ett stort antal infrastrukturanläggningar över hela landet som lite onödigt och svårt att förstå.

Men jag upplever att statsrådet förstår frågan, och jag är alldeles övertygad om att statsrådet kommer att följa den mycket noga och ta den med sig. Därmed tackar jag för möjligheten att få interpellera.

Anf. 18 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S):

Fru talman! Jag tackar Anders Åkesson. Jag kommer att följa frågan noga. På samma sätt är jag övertygad om att Anders Åkesson kommer att se till att jag följer denna fråga noga. Vi har ett gemensamt intresse.

I grunden ligger förutsättningarna för att faktiskt kunna förbättra den regionala infrastrukturen, oavsett om det är i vackra Småland eller om det är i andra delar av landet. Sverige behöver nämligen det. Vi behöver satsa mer på infrastruktur. Infrastrukturpropositionen på närmare 900 miljarder kronor är den största någonsin, och det innebär att vi har goda möjligheter att förbättra infrastrukturen de kommande åren.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2020/21:665 om åtgärder för att möjliggöra kulturupplevelser utomhus med minskad risk för smittspridning

Anf. 19 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Gudrun Brunegård har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att kommande sommar ge besöksnäringen rimliga planeringsförutsättningar och Sveriges familjer möjlighet till kulturupplevelser under smittsäkra förutsättningar i stora temaparker med sittplatser utomhus.

Coronapandemin påverkar hela samhället. De restriktioner och allmänna råd som införts med anledning av covid-19 har medfört negativa ekonomiska konsekvenser för bland annat kultursektorn och besöksnäringen och lett till att tillgången till kulturupplevelser har begränsats kraftigt. För att underlätta planeringen av evenemang har regeringen nyligen lagt fram ett förslag om införande av ett stöd till arrangörer av evenemang som innebär att staten står för delar av den ekonomiska risken om evenemanget inte kan genomföras eller måste begränsas i stor utsträckning till följd av restriktioner för evenemang med anledning av spridningen av covid-19. Det nya evenemangsstödet är en av de åtgärder regeringen avser att vidta i enlighet med riksdagens tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör

återkomma till riksdagen med förslag om ett garantistöd till kultur och idrott.

Regeringen har sedan tidigare tillfört särskilda krisstöd till kulturområdet utöver de generella stöden för jobb och företagande. Krisstöden har varit av stor betydelse och har bidragit till att dessa verksamheter har kunnat överleva.

Regeringen strävar efter att så snart som smittläget tillåter kunna öppna upp samhället mer. Vi har under hela krisen varit tydliga med att grundlagsfästa fri- och rättigheter inte ska begränsas längre än nödvändigt. Regeringen följer utvecklingen löpande och har också en tät dialog med berörda aktörer inom kultursektorn, idrottsrörelsen, det civila samhället och besöksnäringen.

I februari remitterade regeringen förslag om ett nytt regelverk för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Regelverket innefattar olika deltagartak beroende på om evenemanget hålls inomhus eller utomhus och utgör tillsammans med Folkhälsomyndighetens kommande föreskrifter viktiga verktyg för en stegvis återöppning. Folkhälsomyndigheten har också inkommit med förslag på hur en stegvis ökning av deltagantalet skulle kunna se ut utifrån olika nivåer, baserat på smittspridningen i samhället och belastningen på sjukvården. Den 22 april meddelade regeringen att man avvaktar med att gå fram med det första steget med nya regler för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på Folkhälsomyndighetens inrådan. Folkhälsomyndigheten bedömer att dessa regler preliminärt kan träda i kraft i mitten av maj. Även detta förutsätter dock att det epidemiologiska läget tillåter det vid den tidpunkten.

Anf. 20 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Astrid Lindgrens Värld i Vimmerby utses år efter år till det främsta besöksmålet för turister med barn. Det är dessutom navet i en omfattande besöksnäring som påverkar hela norra Kalmar län, stora delar av Jönköpings län och även Östergötland. Hundratals företag i området bygger hela sin ekonomi på de intäkter som de får under de tre sommarmånader när en halv miljon besökare behöver nattlogi och någonstans att äta och vill besöka något annat trevligt besöksmål när de ändå är i Småland. Det gäller även en del små butiker och lite större butiker.

Statsrådets svar innehåller två olika spår. Det handlar bland annat om det stöd som regeringen ger till utsatta branscher. Det har mycket riktigt lindrat effekterna och hjälpt många företag att överleva. Men det träffar inte helt och hållet rätt. Effekterna av förra sommarens restriktioner ledde till att Polismyndigheten gjorde en övertolkning av restriktionerna, och Astrid Lindgrens Värld stängde efter att ha hållit öppet i bara elva dagar. Det påverkade hela bygden. Besöksnäringen påverkades inte så mycket och med ett så stort tapp i någon annan kommun i hela Sverige. Då var det en föga tröst att man vann det överklagande som man gjorde till förvaltningsdomstolen om Polismyndighetens beslut. Då var skadan redan skedd.

Många av dessa företag som är beroende av Astrid Lindgrens Värld får sina företagsstöd beräknade på intäkterna under vårmånaderna, och det var många som fick mycket små belopp. Det krisstöd som Astrid Lindgrens Värld fick som kultursektor dämpade deras förluster så att de hade möjlig-

het att övervintra. Men om det saknas tydlighet kan det fortsätta att påverka kringnäringarna för en lång rad andra företag i bygden.

Då kommer jag in på det andra spåret. Vi är måna om att smittspridningen inte ska öka. Men när Folkhälsomyndigheten bedömer att sittande kulturaktiviteter utomhus har den lägsta risken för smittspridning ger det i kombination med regeringens besked i förra veckan en rimlig planeringsgrund. Men det finns fortfarande oklarheter. Astrid Lindgrens Värld är en teaterpark. Man har sju scener som är utspridda på ett område som motsvarar 22 fotbollsplaner. I samråd med länsstyrelsen planerar man nu för att öppna dessa scener där man kommer att kunna ha anvisade platser för respektive sällskap med smittsäkra avstånd. Men det är två av scenerna, för Villa Villekulla och Katthult, som är byggda för 2 000 sittande åskådare. Där skulle man mycket väl kunna ha fler grupper med upp till 600 personer sammanlagt och ändå kunna hålla goda avstånd mellan platserna. För vad säger att det är just 500 som är den optimala avvägningen?

Dessutom hamnar Astrid Lindgrens Värld mellan två olika regelverk. Om man jämför med nöjesparkerna görs beräkningen per kvadratmeter. Men de 180 000 kvadratmeter som Astrid Lindgrens Värld har tas inte med i beräkningen, utan man räknar utifrån antalet scener.

Jag undrar om statsrådet i kommande uppdateringar av restriktionerna kan låta exempelvis länsstyrelserna göra bedömningar utifrån varje enskild verksamhets förutsättningar.

Anf. 21 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jag tackar Gudrun Brunegård för denna fråga. Jag vill börja med att säga att jag verkligen delar den oro som riksdagsledamoten uttrycker för dessa verksamheter och är också mån om verksamheterna. Om man tar Astrid Lindgrens Värld som exempel är det helt klart ett besöksmål som har en enorm betydelse för lokalsamhället. Och jag vet att det var en väldigt tuff sommar förra sommaren.

Jag ska börja med restriktionerna. Det har varit en ganska trixig resa från att vi hade den gamla ordningslagen som gjorde att det slog väldigt olyckligt förra sommaren. Jag tror att vi alla är överens om att det inte var verksamheternas förutsättningar att hålla avstånd som det handlade om utan vilka verksamheter som då fanns med i regleringen i ordningslagen.

Sedan har pandemin tyvärr också fortsatt skölja över vårt land. Vi har haft en andra våg och en tredje våg, vilket har gjort att det träffsäkra regelverket ännu inte har kunnat komma på plats. Vi har nästan dagligen kontakt med Folkhälsomyndigheten från regeringens sida så att vi så snabbt som möjligt ska kunna ta detta beslut.

Det som har hänt sedan jag lämnade detta svar till Gudrun Brunegård är att regeringen förra veckan presenterade ett uppdaterat förslag på detta, där man har lyssnat in remissynpunkterna och tagit fram en ytterligare bestämelse just för sittande publik utomhus. Där finns det möjlighet i enlighet med det första steget att ta emot upp till 500 personer.

Jag vill också understryka att tanken med detta är att Folkhälsomyndigheten ska komplettera dessa deltagartak med föreskrifter som till exempel skulle kunna handla om avstånd mellan sittplatser och hur många man får sitta i sällskap. Det innebär de facto att en arena eller en lokals beskaftenhet eller yta kommer att kunna påverka hur många man får ta in eftersom avståndskrav måste gälla.

Sedan vill jag svara på Gudrun Brunegårds fråga. Det är klart att det finns väldigt många anläggningar som steg för steg kommer att kunna ta emot mer publik. Vi går förhoppningsvis åt det hållet nu i och med vaccinet, och jag tror att vi alla ser framför oss en sådan utveckling. Men detta är verkligen att betrakta som ett första steg och i en situation då det fortfarande är en väldigt stor smittspridning.

Folkhälsomyndigheten har lämnat in förslag på vilka deltagartak som skulle kunna gälla vid tre olika nivåer på smittspridning. Och detta är alltså vad som skulle kunna gälla på den högsta nivån av smittspridning enligt Folkhälsomyndighetens förslag. Sedan ser vi nog alla framför oss hur vi steg för steg ska kunna ta ytterligare beslut för att öppna för mer och mer publik, i takt med vad smittläget tillåter.

Jag vill också kommentera det här med vad Astrid Lindgrens Värld är. Det är ju en kombination av flera olika verksamheter. Det som kommer att hända när beslutet om de mer träffsäkra reglerna väl är taget är att restauranger i Astrid Lindgrens Värld kommer att regleras enligt restauranglagen. Teaterverksamheter kommer att falla inom ramen för publikreglerna. Men själva evenemangsparken kommer att lyda under samma regler som andra nöjesparker. Då kommer vi ifrån den olikhet som rådde förra året – att det handlade om hur man bedömer vilken typ av park det är. Som jag har uppfattat det som kommer att börja gälla kommer det att handla om olika regelverk för de olika delarna. Det tror jag blir bra – då hamnar vi i en mer logisk situation, och det blir inte för stora skillnader mellan olika delar av verksamheterna.

Anf. 22 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret! Framför allt den sista delen var väldigt klargörande. Jag talade med Astrid Lindgrens Världs vd i dag på morgonen. Där hade man bara uppfattat den del som handlar om teaterverksamheten och de olika scenerna. Man planerar naturligtvis för att ha en mindre publik vid de mindre scenerna för att det ska vara möjligt att fortsätta hålla ett bra avstånd så att alla besökare kan vara trygga.

Däremot hade man inte uppfattat att det kommer att finnas möjlighet att kombinera de olika lagstiftningarna och regelverken. Det är ett väldigt välkommet besked. Man har upplevt att man har hamnat i kläm mellan olika regler, och så hamnar man i den minsta tratten, så att säga. Detta ger helt nya möjligheter till planering inför sommaren.

Jag vill nämna ett exempel på hur illa det slog förra sommaren. Med väldigt kort varsel tvingades man stänga Astrid Lindgrens Värld, och det påverkade alla kringnäringarna. Jag vet att Vimmerby Camping tappade motsvarande 83 procent av sin inkomst på grund av detta. Det är inte lätt för nya företagare som entusiastiskt har tagit på sig ett stort uppdrag och vill göra något bra av det och plötsligt ser hela grunden dras undan. Men det som statsrådet säger nu ger större möjligheter att planera och kanske reparera lite grann av skadan från förra året.

Jag vet att Astrid Lindgrens Värld förra året sa att de förluster som förra årets stängning förorsakade motsvarade den sammanlagda vinsten under en tioårsperiod. Det kommer att ta tid att reparera detta.

Vi har en jättesvår situation. Vi är överens om att vi måste hantera pandemin med stor respekt och försiktighet så att vi inte överanstränger vårdsystemet och så att vi kan behålla en så frisk befolkning som möjligt. Där

hamnar vi i avvägningen mellan den psykiska ohälsa som många upplever på grund av isoleringen och den evidensbaserade nytta som kulturverksamhet och kulturupplevelser ger, liksom friluftsupplevelser. Och kombinationen, med kulturupplevelser utomhus i den vackra småländska miljön, är ju väldigt bra.

Jag vill återigen tacka statsrådet för de besked och tolkningar som statsrådet har gett utifrån diskussionerna i regeringen och med Folkhälsomyndigheten. Och jag vill avsluta, fru talman, med att hälsa statsrådet välkommen till Vimmerby och Astrid Lindgrens Värld när det lilla barnet är stort nog att uppskatta Pippi och alla de andra.

Anf. 23 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack, Gudrun Brunegård, för den inbjudan! Jag besökte själv Astrid Lindgrens Värld som barn, eller jag var väl i tidiga tonåren och hade mina småsyskon i släptåg. Jag tyckte också själv att det var väldigt roligt att vara där. Astrid Lindgrens Värld är ju en fantastisk miljö och har, som sagt, väldigt stor betydelse för den lokala besöksnäringen men också som arbetsgivare för väldigt många kulturskapare. Det är många inom svensk scenkonst som har tagit sina första steg på den typ av utomhusteatrar som Astrid Lindgrens Värld är ett väldigt fint exempel på.

Gröna Lund är också ett sådant exempel. När det nya regelverket kommer på plats finns det en möjlighet för Gröna Lund att ha öppet på samma sätt. Regleringen avser personer per kvadratmeter yta när det gäller själva nöjesparken. Men även på Gröna Lund arrangeras ju konserter och liknande, och då gäller reglerna för publik.

Jag vill återigen betona att smittläget fortfarande är väldigt allvarligt. Vi följer utvecklingen hela tiden, och jag hoppas verkligen att vi ska kunna sätta de nya reglerna så snart som möjligt. Det handlar ytterst om verksamheter som kan bedrivas smittsäkert, där vi vet att vi har arrangörer av både idrotts- och kulturevenemang och även andra typer av publika sammankomster som är experter på att organisera och verkligen kan det här.

Detta första steg ska inte ses som något stort steg mot en återöppning. Det kommer att innebära ganska begränsade möjligheter. Men det handlar nu om smittspridningen. Vi fortsätter nu med vaccineringen på samma sätt som vi har kommit igång. Våren och sommaren bär med sig värme. När vi tittar tillbaka på förra sommaren ser vi att vi då fick en ganska drastisk minskning av smittspridningen. I så fall hoppas jag självklart att vi ska kunna ta ytterligare steg.

Jag vill också kommentera det som Gudrun Brunegård talar om och som jag tycker är så viktigt: långsiktigheten i återhämtningsarbetet. Regeringen tillsatte före jul en återstartsutredning för kulturen, och jag vet att flera större kommuner också har gjort det, bland annat Stockholm. Syftet är att titta på vilka insatser som krävs för att kultursektorn ska kunna både återstarta och långsiktigt återhämta sig samt naturligtvis utvecklas på sikt.

Jag säger i alla olika sammanhang att det är så viktigt att vi politiker av alla olika färger nu inser detta behov. Vi kommer att behöva stötta kulturen, och säkert många andra branscher också, under ganska lång tid framåt. Tyvärr ser vi hur kulturskapare lämnar sektorn, egenföretagare har det väldigt svårt och institutionerna kämpar hårt.

Jag tror och hoppas att det kommer att finnas ett enormt sug efter att ta del av livekultur igen. Vi är nog många som har sökt oss till litteraturens

värld, till den strömmade filmen eller serierna och till musiken vi kan lyssna på hemma. Men det är ju helt annorlunda att uppleva kultur live, och det har också enormt stor betydelse för vårt samhälle.

Därför är jag också glad över engagemanget här i kammaren, bland annat när det gäller regleringsfrågorna. Jag tycker att det är viktigt att vi diskuterar detta framåt när det handlar om den stegvisa återöppningen. Regeringen gav förra veckan i uppdrag till Folkhälsomyndigheten att fördjupa de analyser man redan har tagit fram så att vi kan ta de här stegen så transparent som möjligt. Jag vet att detta är viktigt för aktörerna, och det är också något som vi löpande diskuterar med dem.

Anf. 24 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack, statsrådet, för engagemanget för kultursektorn!

Astrid Lindgrens Värld är ju en fantastisk plats, som statsrådet själv har upplevt. Det har utvecklats ganska mycket sedan dess, på senare år. Det var en vitamininjektion när kommunen kunde sälja det till Astrid Lindgrens familj. En kommun ska inte ägna sig åt den typen av verksamhet; det var en nödlösning i en akut ekonomisk kris.

Nu har parken ungefär 500 säsongsarbetare. En stor mängd ungdomar i trakten har detta som sin första arbetsplats och tränar sig i att passa tider, ta ansvar och sköta ekonomi i en kassa, till exempel – för att inte tala om alla barnskådespelare och de vuxna. Utöver det har man ungefär 50 året-runtanställda i staben.

Detta ger som sagt ringar på vattnet och påverkar hela bygden, åtminstone inom en tiomilsradie. Även i Jönköping, Växjö och Linköping annonserar hotellen om att det är bra avstånd till Astrid Lindgrens Värld. Det är alltså en motor för hela bygden.

Det är väldigt välkomna besked som statsrådet ger; jag vill återigen tacka för dem. Jag tror att detta ändå kommer att ge en trygghet när man planerar, med ansvar för en så strikt tillbakahållen smittspridning som möjligt och med ett ökat antal vaccinerade. Jag är faktiskt som sjuksköterska själv med och hjälper till att vaccinera för att få upp antalet lite grann. Vi kan i och med detta förhoppningsvis se fram emot sommaren med ganska stor tillförsikt.

Anf. 25 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Som jag inledde med att säga strävar regeringen efter att så snart som smittläget tillåter öppna upp samhället mer. Vi har också varit tydliga med att grundlagsfästa fri- och rättigheter inte ska begränsas längre än nödvändigt.

Jag är väldigt glad över att vi i fredags kunde skicka ut förslaget på lite uppdaterade regler för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på remiss. Om smittläget och läget i hälso- och sjukvården tillåter det är förslaget att de nya reglerna ska träda i kraft den 17 maj.

Jag vill åter understryka vikten av att vi nu planerar framåt. Det uppdrag som regeringen förra veckan gav Folkhälsomyndigheten att vidareutveckla och konkretisera förutsättningar och förslag på smittskyddsåtgärder framöver är viktigt, för transparens är någonting som är efterfrågat. Pandemin möjliggör inte alltid att veta saker långt i förväg, men ju mer som är på bordet, desto mer kan man planera, även om det inte är beslutat än.

Jag hoppas naturligtvis också att det evenemangsstöd som vi nu jobbar för att utforma och sätta så snart som möjligt underlättar för ett återöppnande och för att våga planera verksamheter. Detta är ju en del av ett svar på riksdagens tillkännagivande, vilket jag tycker visar på det breda engagemang som finns för kulturens överlevnad och återstart.

Jag kan avsluta med att säga att jag ser fram emot en fortsatt dialog med kulturlivet, idrottsrörelsen och evenemangsrörelsen, som också är en väldigt stor del av besöksnäringen i vårt land, men också med övriga partier i riksdagen om hur vi kan fortsätta att säkra ett levande kulturliv i hela landet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2020/21:672 om nya föreskrifter för mediestöd

Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Jonas Andersson i Lingham har frågat mig om jag ser att det kan uppstå problem när en statlig myndighet ska göra kvalitativa bedömningar av mediers innehåll, såsom att bedöma om de desinformerar, och fördela mediestöd därefter och hur jag i så fall avser att agera för att motverka dessa problem. Vidare har han frågat hur jag avser att agera för att tillse att de aktuella föreskrifterna inte påverkar mediefriheten negativt i Sverige.

Målet för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan. Det samlade press- och mediestödet är en central del av regeringens mediepolitik.

Det är en bred politisk överenskommelse som ligger till grund för mediestödets syfte. Mediestödet ska stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling i hela landet via en mångfald av allmänna nyhetsmedier med redaktionellt innehåll av hög kvalitet. Ambitionen är att mediestöd ska fördelas utifrån kriterier som är objektiva. I ett föränderligt och till stora delar digitalt medielandskap är detta dock förknippat med svåra avvägningar.

Det är Myndigheten för press, radio och tv som ansvarar för att fördela mediestöd. Den ekonomiska utveckling som skett i mediebranschen, och särskilt i tidningsbranschen, har lett till att behovet av stöd i sektorn blivit allt större. Detta innebär också att ansökningarna om olika stöd, inte minst det allmänna redaktionsstödet inom mediestödet, beräknas överstiga tillgängliga medel på anslaget. Myndigheten har gjort bedömningen att det finns behov av föreskrifter för att på ett transparent sätt utveckla grunderna för bedömningar och prioriteringar av ansökningar om de stöd inom press- och mediestödssystemet som inte är rättighetsbaserade.

Fru talman! Jag har förståelse för den principiella hållning och de farhågor som mediebranschen gett uttryck för i sina remissvar. Jag välkomnar den debatt som varit och att arbetet med föreskrifterna har skett i en öppen process. De slutliga föreskrifterna har påverkats genom att aktörer har haft möjlighet att i ett tidigt skede framföra sina synpunkter.

Regeringen har sedan tidigare aviserat att vi kommer att följa utvecklingen av press- och mediestödet för att se till att stödet är effektivt och ändamålsenligt. Det finns anledning att i detta arbete också analysera effekterna av myndighetens nya föreskrifter och om de förordningar som ligger till grund för press- och mediestöden är utformade på bästa möjliga sätt.

Anf. 27 JONAS ANDERSSON i Lingham (SD):

Fru talman! Till att börja med vill jag tacka Amanda Lind för svaret på interpellationen.

Jag har ställt denna interpellation till ministern därför att jag med oro ser på de nya kontroversiella föreskrifterna för mediestödet. Nu har vi alltså ett läge i Sverige där en statlig myndighet till följd av regeringens politik ska sanningspröva redaktionellt innehåll i medier. I detta fall ska man pröva huruvida medier desinformerar, vilseleder om vetenskap och så vidare – detta ska inte tillåtas för den som vill erhålla mediestöd.

Som jag ser det finns det stora problem med detta, både på mer principiell grund och sett till de praktiska följderna av det. Till grund för att Myndigheten för press, radio och tv:s nya föreskrifter har tagits fram ligger den förordning för mediestödet som regeringen ansvarar för. Mer specifikt har man velat tolka en formulering i förordningen som handlar om den som vill erhålla mediestöd – det ska röra sig om allmänna nyhetsmedier med redaktionellt innehåll av hög kvalitet. Därför är frågan aktuell här i dag.

Jag har noterat att Amanda Lind flera gånger i riksdagen har framhållit att det är en bred partipolitisk överenskommelse som ligger till grund för mediestödet och dess syfte att stärka demokratin, men detta är ju inte hela sanningen. Det är inte uppgjort mellan partierna att myndigheter ska in och sanningspröva redaktionellt innehåll i medierna så som i alla fall nu ser ut att bli fallet. Vår debatt här i dag får väl sägas vara beviset för att det inte riktigt råder parlamentarisk enighet i frågan.

Vi tycker att de här föreskrifterna är mycket dåliga. De hotar snarare än stärker press- och yttrandefriheten. Även en lång rad medier och remissinstanser är inne på samma spår.

Fru talman! Jag tycker faktiskt att det är heltokigt att en statlig myndighet ska sitta och avgöra vad som är desinformation. Detta låter sig inte objektivt göras. Vi kan ju se hur debatten har förändrats i medierna vad gäller till exempel migrationsfrågan. För inte så länge sedan fanns det en kompakt enighet bland medierna om att detta var en fantastisk ekonomisk vinst för Sverige, trots att det fanns forskning som pekade på motsatsen. Nu är det dock ganska få medier som säger det – vinden har vänt, skulle man kunna säga. Har dessa medier då desinformerat? Har de vilselett om vetenskap?

När det gäller vetenskap landar olika forskare ofta i olika slutsatser. Hur ska man kunna avgöra vem som vilseleder?

Med dessa nya föreskrifter på plats, Amanda Lind, och när vi nu ser vilken tolkning myndigheten har gjort baserat på förordningen samt när det öppnar upp för godtycklighet och sanningsprövningar av redaktionellt innehåll, hade det inte varit bättre om det i stället var mer objektivt mätbara kriterier som låg till grund för fördelningen av mediestödet?

Fru talman! Jag vill upprepa det jag sa i mitt svar: Det finns självklart viktiga principiella frågor som har lyfts upp i denna debatt. Syftet med mediestödet, från regeringen och de riksdagspartier som fattade beslut om det, har aldrig varit att detta ska vara gällande när stödet sedan fördelas.

Det som finns definierat – de saker som redan nu används som villkor för mediestödet – är andelen redaktionellt innehåll, egenproducerad nyhetsbevakning och granskning samt att man har egen titel och egna resurser och följer god medieetisk sed. Det handlar också om att man publicerar regelbundet ett visst antal gånger per år – detta har vi justerat under pandemin för att ge lite större möjligheter – och har god användarförankring.

Det jag tycker att vi behöver ha som en grundpremiss i denna debatt, eller snarare i denna diskussion, är att det så länge vi hade ett presstöd som i princip enbart handlade om att ge stöd för fysiska upplagor var väldigt enkelt att räkna antalet prenumeranter och graden av hushållstäckning inom ett område. Detta var bra; Sveriges presstöd har tjänat Sverige väldigt väl, vill jag säga. Men i den nya världen, då allt fler publikationer och prenumerationer sker digitalt och allt fler läser sin tidning digitalt, har man behövt hitta olika typer av kriterier som funkar i den världen.

Det här är inte helt enkelt. Jag vill bara ha sagt som en utgångspunkt att det inte handlar om huruvida man tycker att föreskrifterna är bra eller inte, bara så att vi kan enas om att det finns en utmaning i detta.

Jag har hela tiden sagt, och säger det nu också, att jag tycker att det är bra med ett press- och mediestöd som har kriterier som så långt möjligt är objektiva. Det är det ideala. Sedan finns det ett utrymme för vår myndighet att ta fram den här typen av föreskrifter. Och jag vill säga att det här är myndighetens förslag. Det är inte regeringen som aktivt har uppmuntrat eller tillåtit med några särskilda beslut, utan det här är något som myndigheten har en möjlighet att göra. Man har tagit fram de här föreskrifterna och har haft en öppen, transparent process. Det tycker jag är bra.

Jag har naturligtvis följt den här diskussionen med väldigt stort intresse. Och som jag säger i mitt interpellationssvar är det också min avsikt att analysera utfallet. Jag kan nog ändå med rätt stor säkerhet säga att vi kommer att behöva göra justeringar i press- och mediestödet. Det finns också en sådan parallell diskussion. Det här är något som jag har jobbat med sedan jag tillträdde som kulturminister. Vi har redan gjort flera justeringar för att hantera pandemin, vi har skjutit till mer medel och vi kommer med all säkerhet att behöva gör mer, just för att presstödet i sin nuvarande form inte fungerar fullt ut i dagens medielandskap.

Nu har vi de nya mediestöden som är beroende av att det finns tillgängliga medel. Det är därför som myndigheten har gjort bedömningen att man behöver någon form av kriterium för att, om det finns medelbrist, göra en prioritering.

Återigen: Jag tänker fortsätta att följa den här frågan och analysera om det finns skäl att göra justeringar. Naturligtvis handlar det då om den förordning som regeringen har ansvar för att arbeta fram. Men det handlar naturligtvis också om att analysera konsekvenserna av föreskrifterna och hur de kan påverka varandra. I diskussionerna om detta behövs självklart en bred förankring i Sveriges riksdag.

Anf. 29 JONAS ANDERSSON i Lingham (SD):

Fru talman! Tack, Amanda Lind, för svaret! Jag tycker att det är intressant att man kommer att följa det här från regeringens sida. Jag tror verkligen att det finns ett stort behov av det. Men jag tror att vissa saker kan man nog slå fast redan i dag, och det är att det är problematiskt med formuleringarna i föreskrifterna att en statlig myndighet ska kontrollera redaktionellt innehåll och huruvida man desinformerar eller inte. Här tycker jag att det är ganska enkelt att fastslå redan nu att vi har ett problem, och det är ju väldigt tydligt att många aktörer tycker det.

Jag tycker att det är ett ganska bisarrt omvänt förhållande att statliga myndigheter ska granska och kontrollera det som medierna säger snarare än att medierna ska granska vad de styrande i staten säger. Det finns ett problem med det.

Det finns en risk nu, som jag ser det, att medier börjar själv censurera mer av rädsla för att annars mista stödet när man ska in och kolla på vem som desinformerar eller vilseleder om vetenskap. Det skulle jag säga är ganska allvarligt ur ett press- och yttrandefrihetsperspektiv.

Fru talman! Remissinstanserna som fick inkomma med kommentarer till det nya förslaget till medieföreskrifter var verkligen skoningslösa i sin kritik. Det var en stenhård kritik. Om det har varit en väckarklocka för regeringen tycker jag såklart att det är positivt.

Till exempel Tidningsutgivarna avstyrkte bestämt förslaget till nya föreskrifter för mediestöd och underströk att staten inte ska kvalitetspröva journalistik. Man ställde sig även kritiska till det slutliga förslaget och menar att det är svårt, precis som jag säger här, för en myndighet att avgöra vad som är desinformation.

Samma sak är det med Journalistförbundet, som var mycket kritiskt. Man menar att kvalitetskravet när det gäller stöd historiskt snarare har handlat om mer objektiva parametrar som antalet anställda journalister, andelen eget redaktionellt innehåll och så vidare. Journalistförbundet menar även att förslaget innebär en indirekt inskränkning av den grundlagskyddade yttrandefriheten i Sverige. Det skulle vara intressant att höra hur Amanda Lind ser på det.

Även Publicistklubben och många andra aktörer har kritiserat de nya föreskrifterna väldigt hårt.

Det som jag undrar nu är om det finns en enda samhällsaktör som tycker att de nya föreskrifterna är rimliga och bra. Jag har i alla fall inte hört eller sett någon sådan.

Fru talman! Jag noterar att Amanda Lind pekar på att Myndigheten för press, radio och TV har haft möjlighet att meddela föreskrifter, och det är helt riktigt sett till förordningen. Men när myndigheten nu har fått den kraftiga kritiken för föreskrifterna har man återkommande pekat på att man håller sig till förordningen. Som Amanda Lind mycket riktigt sa ansvarar regeringen för förordningen, så nu ligger bollen helt enkelt hos regeringen i den här frågan.

Min fråga är: Är Amanda Lind beredd att ompröva innehållet i förordningen som lett fram till föreskrifterna? Jag tolkar det som att man i alla fall vill kolla lite på frågan. Eller vill regeringen ha en ordning där i praktiken statliga myndigheter ska diktera redaktionella beslut hos medier? Det är ju det som blir konsekvensen.

Anf. 30 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Nej, den här diskussionen har inte fungerat som en väckarklocka för regeringen. Jag är högst medveten om svårigheterna med kriterier när det kommer till press- och mediestödet. Det här är en fråga som jag har jobbat med länge. Jag tycker att den diskussion som har varit är väldigt bra och naturligtvis alla de synpunkter som har lämnats in och som jag självklart har noterat.

Jag tycker att jag svarade på Jonas Anderssons fråga också i mitt förra svar, där jag sa att det här självklart är något som jag kommer att följa och analysera. Det handlar naturligtvis om vad vi ska förändra på press- och mediestödssidan för att möta den utveckling som har skett inom medie-sektorn i modern tid.

Vi har lagt fram ett pärlband av olika typer av reformer för mediestödet de senaste åren. Vi avskaffade producentansvaret för pappersinsamlingen, vilket var en väldigt viktig reform för att undvika att nya kostnader vältra-des över på de medieaktörer som fortfarande är väldigt beroende av pap-perstidningen. Vi sänkte digitalmomsen för några år sedan. Vi har infört permanenta stöd, oavsett pandemin. Vi har stärkt mediestödet och infört vita-fläckar-stöd och även särskilda stöd under pandemin. Det är också något som man hänvisar till i pressfrihetsindex, som faktiskt visar att Sve-rige fortfarande har en topplacering där och att den aktiva mediepolitiken under krisen har räddat många journalistjobb och de facto stärkt pressfri-heten i Sverige.

Men med det sagt finns det fortfarande saker kvar att göra, och det kommer jag att fortsätta jobba intensivt med. I det ingår naturligtvis också att titta på förordningen och se om det finns anledning att justera saker.

Jag är mån om att de kriterier som finns för mediestödet är så objektiva som möjligt. Men jag vill återigen bara säga att vi inte kan tro att det här är okomplicerat.

Jag har naturligtvis tagit emot de konkreta förslag som har kommit från Tidningsutgivarna och liknande. Men det är klart att det behövs någon form av urvalskriterier när staten ska stötta journalistik, och det har vi ju redan nu i press- och mediestödet. Jag strävar naturligtvis efter att använda kriterier som är neutrala i sin karaktär.

Jag vill också understryka att jag gläder mig åt Jonas Anderssons en-gagemang i de här frågorna, för press- och mediefriheten är helt central. Sedan tycker jag naturligtvis att det är olyckligt att Sverigedemokraternas politik är att successivt avveckla mediestödet. Ni hade ju i er budgetmotion en neddragning av mediestödet. Ni vill inte, som Tidningsutgivarna före-slår, byta mediestödet till något annat stöd, utan ni vill faktiskt ha en av-veckling. Det vore ju att dra undan mattan för många journalistjobb och medieföretag i Sverige.

Anf. 31 JONAS ANDERSSON i Lingham (SD):

Fru talman! Det som Amanda Lind säger om Sverigedemokraternas politik är inte riktigt hela sanningen. Vi vill ju inte skära ned rakt över här, utan det som SD har pratat om är ju driftsstödet som vi successivt vill trappa ned över tid. Vi tycker helt enkelt att man får hitta nya vägar framåt genom tekniska lösningar i stället och anpassa sig till efterfrågan. Det är det som är sagt från oss, så att det är klargjort.

Något som jag tycker är intressant med de nya föreskrifterna är att de kom kort efter att mer alternativa medier på högerkanten hade beviljats mediestöd under 2020, vilket har uppmärksammats medialt. Det ser inte så snyggt ut att kort efteråt kommer de nya föreskrifterna om att man inte får desinformera och så vidare. Särskilt illa tycker jag att det ser ut om man kopplar ihop det med problemet som vi också har med deplattformering. Flera medier har sedan de fick mediestöd blivit deplattformerade och utslängda från olika sociala medier, som Youtube och andra som i praktiken har ett slags monopolställning och är en grundläggande infrastruktur för yttrandefriheten i Sverige. En sådan avstängning skedde för bara några dagar sedan, helt utan förklaring.

Jag menar att deplattformeringen är ett väldigt stort hot mot yttrandefriheten i Sverige och mot fria medier. Det här tillåts ske medan regeringen håller egna möten med techjättarna utan rimlig insyn. Man visar ett totalt ointresse för att stärka yttrandefriheten här i förhållande till techjättarnas enorma makt.

Är kombinationen av föreskrifterna, som innebär att en myndighet ska sanningspröva redaktionellt innehåll, och den stora vågen av deplattformering som sköljer över Sverige värdigt Sverige och våra grundlagar, Amanda Lind? Och hur ska regeringen kunna vara trovärdig i att peka på vad som händer i andra länder när det här samtidigt pågår i Sverige?

Anf. 32 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Det var väldigt konspiratoriska ord i Jonas Anderssons slutanförande.

När det gäller medieplattformarna vet Jonas Andersson att det görs ett aktivt arbete på EU-nivå för att hitta en reglering. Det är viktigt att både värna en vidsträckt yttrandefrihet och öka transparensen. Det här är aktörer som har en dominerande ställning, och jag tar detta på stort allvar, givetvis oavsett ideologisk färg på de aktörer som drabbas. Frågan om transparens, tydliga användarvillkor och möjlighet att överklaga är viktiga frågor, som vi också driver på EU-nivå.

När det gäller arbetet i Sverige är självklart pressfrihet och en levande mediemångfald helt avgörande för vår demokrati. Jag är glad att Sverige hamnar högt, som brukligt, i senaste pressfrihetsindex och att det hänvisas till både presstödet och mediestödet, som har funnits länge i Sverige och tjänat svensk mediemångfald väl, och till regeringens aktiva arbete under pandemin.

Jag blir bekymrad när Jonas Andersson så slarvigt avfärdar driftsstödet. Vi kommer att behöva förändra driftsstödet successivt, men vi kan inte kasta ut ankan med badvattnet.

Vi har gjort olika insatser – det handlar till exempel om stärkt distributionsstöd och producentansvar för papperstidningsinsamlingen – för att på olika sätt möjliggöra för en omställning under ordnade former. Driftsstödet fyller ju en väldigt viktig funktion för många andratidningar runt om i vårt land.

Detta ska vi hantera i kombination med att vi tar fram ett modernt mediestöd, som vi redan har tagit flera steg mot med bland annat vita-fläckarstöd och redaktionsstöd.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

§ 10 Svar på interpellation 2020/21:608 om den framtida a-kassan

Anf. 33 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig om jag kommer att sjösätta en statlig utredning under våren för att ta fram förslag på en kollektivavtalad arbetslöshetsförsäkring, hur jag anser att nivåerna i a-kassan ska regleras om a-kassan förs över till parterna/facket i enlighet med LAS-överenskommelsen och hur jag menar att förslaget ska finansieras.

Sedan 2017 har Svenskt Näringsliv och LO förhandlat med målet att revidera delar av dagens regler gällande trygghet, omställning och anställningsskydd. PTK anslöt sig till förhandlingarna 2019.

Ett av förhandlingsförslagen var att parterna, i samverkan med staten och i dialog med parterna inom offentlig sektor, skulle utreda förutsättningarna för en ny kollektivavtalad arbetslöshetsförsäkring.

Frågan bereds inom Regeringskansliet och regeringen avser att återkomma med besked om nästa steg.

Det är därutöver för tidigt att svara på Lars Beckmans frågor om hur nivåerna i a-kassan ska regleras och hur förslaget ska finansieras.

Anf. 34 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag vet inte om det var något svar att tacka för. Jag noterar att ministern helt enkelt inte svarar på frågan, och det är bekymmersamt.

Parterna säger själva att de har gjort en historisk LAS-överenskommelse som får väldigt stora konsekvenser för svensk arbetsmarknad. Som jag skriver i min interpellation har parterna kommit överens om att de vill ha en grundplåt om 62 000 miljoner, 62 miljarder, som ska användas som en buffertfond. Det är väldigt mycket pengar, och då vore det relevant att veta om ministern tycker att det är rimligt och om man tänker tillsätta en utredning.

Vidare har man i partsöverenskommelsen talat om att ersättningsnivåerna i a-kassan ska öka. Vad tycker ministern om det? Är det rimligt?

Vi har en situation med en skenande arbetslöshet, och vi kommer senare i dag att ha en debatt om att jämviktsarbetslösheten i Sverige ökar kraftigt. Det handlar om 40 000 personer, enligt riksdagens utredningstjänst.

Ersättningsnivåerna är en viktig fråga för en regering, givetvis även för en framtida regering.

Vad tycker då parterna? Jag vet inte om ministern läser tidningen Arbetet. Om inte, så rekommenderar jag den. Häromdagen löd rubriken "Ilska från tunga arbetsgivare över dålig insyn i nya las". I artikeln konstateras: "Las-överenskommelsen påverkar hela arbetsmarknaden. Men när den ska omvandlas till lagstiftning har tunga arbetsgivare som SKR och Företagarna inte haft insyn i arbetet. Nu kommer skarp kritik mot regeringen."

Det var kanske en och annan som var nyfiken på ministrarnas svar i dag eftersom man inte får någon insyn på något annat sätt. Svenska folket kan ju ha rätt att få reda på om regeringen tänker använda 62 000 miljoner på detta sätt.

Något måste väl ministern kunna säga för att ge någon liten vägledning till Sveriges företagare, till Sveriges Kommuner och Regioner och till dem som är nyfikna på hur ministern ser på dessa frågor.

Därför upprepar jag min fråga: Tycker ministern att det är rimligt att överföra 62 miljarder och kontrollen över de framtida ersättningsnivåerna till fackliga organisationer och arbetsgivare?

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Interpellationen handlar om den framtida a-kassan. Som framgår av mitt svar bereds frågan inom Regeringskansliet, och regeringen kommer att återkomma med besked om nästa steg.

LAS-överenskommelsen är en mycket seriös överenskommelse som har tecknats av parterna på svensk arbetsmarknad, och det vore oseriöst av mig som arbetsmarknadsminister att föregå en seriös beredningsprocess.

Jag tänker alltså inte stå här i talarstolen i dag och spekulera högt. Det är helt enkelt för tidigt att ge svar på de frågor Lars Beckman har. Men vi kommer att ge svar när vi har ett svar att ge.

Det är allt jag har att säga i detta läge.

Anf. 36 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! En av de frågor som ministern vägrar svara på är denna: Hur ska nivåerna i a-kassan regleras om a-kassan förs över till parterna/facket i enlighet med LAS-överenskommelsen, enligt ministrarnas uppfattning? Jag tycker att det är rimligt att vi får ett svar på den frågan.

Kanske tycker en socialdemokratisk minister att den moderata ledamoten Lars Beckmans ord inte är så relevanta, men hur ser ministern på den omfattande kritiken som framförts i tidningen Arbetet? Rubriken är alltså "Ilska från tunga arbetsgivare över dålig insyn i nya las". Artikeln handlar om att LAS-överenskommelsen påverkar hela arbetsmarknaden men att tunga arbetsgivare som SKR och Företagarna inte har insyn i arbetet med lagstiftningen.

Den som ser denna debatt kan gärna gå in på Arbetet.se, för artikeln är väldigt läsvärd. Jag tycker att ministern ska göra detsamma.

Här framgår att detta snarast är ett hafsverk. Om denna förändring kommer till stånd kommer den att förändra svensk arbetsmarknad i decennier framåt, till exempel genom att a-kassan förs över till facket.

Något mer måste ministern ändå kunna säga och tycka om denna förändring.

Hur ser ministern på kritiken från de tunga arbetsgivarorganisationerna om att de saknar insyn och inflytande i denna process? Det gäller till exempel en sådan viktig arbetsgivare som SKR, Sveriges Kommuner och Regioner. Det är en av de större arbetsgivarna i Sverige som i denna artikel konstaterar att de inte har någon insyn och inte kan påverka. Hur ser ministern på det?

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Det pågår just nu ett intensivt arbete inom Regeringskansliet med att ta hand om den partsöverenskommelse som är historisk och som parterna på svensk arbetsmarknad har träffat. För mig är det helt avgörande att vi har en seriös beredningsprocess. I uppdragsbeskrivningarna till de tre utredningar som just nu arbetar är det också tydligt beskrivet att det ska vara en dialog med arbetsmarknadens parter.

Fru talman! Jag måste säga att det inte är något annat än trams att påstå att det här är ett hafsverk. Både det som ligger till grund för det som parterna är överens om och det arbete som pågår inom Regeringskansliet är mycket gediget arbete.

Jag som socialdemokrat står upp för en god arbetslöshetsförsäkring alla dagar i veckan. Vi kommer också att debattera det i en senare interpellationsdebatt.

Jag kommer som sagt inte att föregå vår beredning inom Regeringskansliet i den här frågan. Regeringen återkommer med besked när ett sådant finns att ge.

Anf. 38 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Låt oss då se vad det stod i tidningsartikeln i Arbetet om vad parterna, framför allt de organisationer som inte är med i partsöverenskommelsen, tycker. Man säger så här: ”Men i praktiken har insynen varit obefintlig, enligt Lise-Lotte Argulander, expert på arbetsrätt vid Företagarna, som ingår i den referensgrupp som skulle ’föra dialog’ med utredningen om las och a-kassan. Vi har inte fått se förslag till lagtexter eller förarbeten. Ingenting. På de två möten vi har haft har vi dels fått en redogörelse för vad parternas överenskommelse innehåller, vilket vi kunde ha läst oss till själva, dels en snabb genomgång av de förändringar som blir, säger Lise-Lotte Argulander. Tomas Björck, arbetsrättschef vid SKR som ingår i samma grupp, är inte heller nöjd med ’dialogen’: De parter som inte står bakom las-överenskommelsen har inte haft det inflytande man skulle önska.”

Fru talman! Man kan inte beskriva det som något annat än ett hafsverk när stora, tunga organisationer offentligt talar om i tidningen Arbetet att de ser på regeringens arbete på detta sätt.

Men ministern får väl, tredje gången gillt, ge ett klart och tydligt besked till Företagarna, SKR och andra organisationer, till exempel Arbetsgivarverket, om vad som gäller. Jag är nyfiken på de statsfinansiella konsekvenserna av att föra över 62 miljarder, 62 000 miljoner, och ta bort möjligheten att påverka framtida nivåer i a-kassan. Parterna har dessutom kommit överens om att a-kassan ska höjas. Det kan få radikal påverkan på arbetslösheten i Sverige att man fränsäger sig ett av de viktiga verktygen.

Fru talman! Hur ser ministern på faktumet att man får omfattande kritik från tunga aktörer på arbetsmarknaden?

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Arbete pågår. Det är ett mycket intensivt arbete som pågår just nu. Jag behöver inte gå via Lars Beckman med besked till parterna – det kan jag lova. Vi har en mycket bra dialog.

Parternas överenskommelse är historisk. När arbetsmarknaden förändras måste också regelverk, våra offentliga system och lagar och regler kun-

na förändras. Vi ska förändra dem på ett sätt som stärker och utvecklar den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Till skillnad från Lars Beckman, verkar det som i alla fall, är jag väldigt stolt över att vi har starka och ansvarstagande parter på svensk arbetsmarknad. Det är såklart helt avgörande. De är avgörande för hur vi lyckas ta oss genom den tuffa kris som vi just nu går igenom. Det är också avgörande för att den svenska modellen ska kunna fortsätta utvecklas och stå stark i framtiden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2020/21:617 om konsumenters ansvar för arbetsmiljön vid delad entreprenad

Anf. 40 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig om jag tänker ta några initiativ för att ändra nuvarande regelverk för konsumenters ansvar för delade entreprenader och i sådant fall hur. Han har också frågat om jag anser att det ger en sämre arbetsmiljö om konsumenternas arbetsmiljöansvar får tas över av byggfirmor vid delade entreprenader och om jag i så fall avser att vidta några åtgärder.

Alla som arbetar i Sverige ska ha en god och säker arbetsmiljö. Ingen ska riskera liv eller hälsa på grund av jobbet. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är avgörande för att förebygga ohälsa och olycksfall som i värsta fall leder till död. Kunskap om arbetsmiljö är viktigt för att minska arbetsrelaterade olyckor och ohälsa. En god säkerhetskultur innebär att alla på arbetsplatsen är medvetna om de risker som finns och har både kunskap och vilja att minska dem.

Mellan 2015 och 2018 ökade regeringen Arbetsmiljöverkets anslag med sammanlagt mer än 100 miljoner kronor för att myndigheten skulle kunna anställa fler inspektörer och öka närvaron på arbetsplatserna. Anslagsökningen har lett till att Arbetsmiljöverket har anställt drygt 150 nya inspektörer och till att antalet inspektioner har ökat. Under 2019 genomfördes mer än 8 000 fler inspektioner än vad som genomfördes 2015. Särskilda inspektionsinsatser har under de senaste åren gjorts inom några av de mest olycksdrabbade branscherna: bygg- och anläggningsbranschen, tillverkningsindustrin, transportbranschen och bemanningsbranschen.

På en byggarbetsplats är det nästan alltid flera olika företag som jobbar sida vid sida. Det betyder att arbetena nästan alltid behöver samordnas så att inte risker skapas. Det är därför det finns särskilda regler för byggarbetsplatsen, där fler än bara arbetsgivaren kan ha ett visst arbetsmiljöansvar.

Den som låter utföra ett byggnads- eller anläggningsarbete är byggherre. Byggherren har ansvar för arbetsmiljön. Ansvaret handlar bland annat om att sörja för en god arbetsmiljö när byggnadsarbetena förbereds och att arbetena samordnas under utförandet så att arbetsmiljöproblem inte uppstår. Byggherren ska utse byggarbetsmiljösamordnare för utförandet och för projektering, under vissa förutsättningar skicka in en förhandsanmälan till Arbetsmiljöverket och se till att en arbetsmiljöplan upprättas och finns tillgänglig innan byggarbetsplatsen etableras.

När en konsument beställer ett byggnadsarbete av en total- eller generalentreprenör gäller särskilda regler. Det innebär att byggherrens arbetsmiljöansvar automatiskt övertas av den entreprenör som gör arbetet, om inte annat finns avtalat. Om en konsument i stället väljer att själv upphandla flera olika entreprenörer har konsumenten själv kvar arbetsmiljöansvaret.

Arbetsmiljölagen är en skyddslagstiftning, och i lagen finns regler om skyldigheter för arbetsgivare och andra skyddsansvariga om att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Lagen har en ändamålsenlig uppbyggnad.

Anf. 41 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Låt mig först säga det självklara: Jag är helt övertygad om att jag och ministern har exakt samma uppfattning om att ingen ska skada sig på jobbet och att ingen ska dö på jobbet.

Jag tycker att det finns en rimlighet i att ha ett beställaransvar och att den aktör som upphandlar någonting har ett ansvar. Det skiljer sig från till exempel kommunalrådet i Ockelbo, som i helgen lade ut följande på kommunens officiella hemsida: "När vi däremot upphandlat en aktör att driva en kommunal verksamhet lägger vi oss inte i hur den aktören rekryterar eller säger upp personal." Det synsättet kan man ha som socialdemokrat i Ockelbo, fru talman. Jag delar inte den uppfattningen. Jag är inte säker på att ministern gör det heller.

Den interpellation jag har ställt handlar om när en villaägare eller någon som äger till exempel en bostadsrätt upphandlar en entreprenad för att renovera exempelvis sitt kök. Vem är då mest lämpad att ha arbetsmiljöansvaret? Jag tror att det är en av Sveriges mest välbevarade hemligheter. Precis som jag skriver i min interpellation visste inte ens Sveriges före detta statsminister, Göran Persson, att han var ansvarig för arbetsmiljön vid delad entreprenad.

Interpellationen handlar alltså om vem som är bäst lämpad att ta hand om arbetsmiljöarbetet på ett säkert sätt. Vem har störst kompetens? Jag ska ge ministern fyra exempel, så ska vi se om ministern kan svara.

- Om du anlitar en snickarfirma, en rörmokarfirma och en elektrikerfirma för att samtidigt göra i ordning köket, vem står för arbetsmiljöansvaret?
- Om du anlitar en snickarfirma som i sin tur anlitar en rörmokarfirma och en elektrikerfirma för att göra i ordning köket, vem står för arbetsmiljöansvaret?
- Om du anlitar en snickarfirma som i sin tur anlitar en rörmokarfirma för att göra i ordning köket och samtidigt anlitar en elektrikerfirma, vem står för arbetsmiljöansvaret?
- Om du först anlitar snickarfirman och när snickarfirman är klar i köket anlitar rörmokarfirman och när rörmokarfirman är klar anlitar elektrikerfirman står först snickarfirman för arbetsmiljöansvaret. Vem står för de andra?

Jag tror att det blev väldigt rörigt för tv-tittarna. Och jag tror att det är väldigt rörigt för villaägarna att reda ut det här. Jag vore tacksam om ministern kanske kan reda ut det.

Om man tror att det är rörigt, oklart och otydligt för villaägaren som ska renovera sitt kök är det rimligt att lägga arbetsmiljöansvaret på någon av dessa firmor, som naturligtvis har god kompetens och kan det. Jag ser fram emot att ministern kan reda ut frågan i mina exempel: Vem är det som har arbetsmiljöansvaret?

Anf. 42 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Det är ingen tvekan om att vi behöver höja kunskapsnivån. Där håller jag verkligen med Lars Beckman. Det är ju fullständigt rörigt i de exempel som han ger här i talarstolen.

Det byggs ju väldigt mycket i Sverige. Det är både stor nybyggnation av bostäder och mycket renovering av gamla fastigheter och bostäder. Det är bra. Vi behöver fler bostäder. Samtidigt är byggbranschen en av de branscher som verkligen är mest utsatta när det gäller problem med osund konkurrens och arbetsmiljöbrister.

Under förra månaden gjorde Arbetsmiljöverket, Skatteverket och polisen oanmälda inspektioner vid ett sextiotal byggarbetsplatser runt om i landet hos flera olika entreprenörer. Sammantaget var det över 100 företag som kontrollerades. Resultatet var nedslående. Arbetsmiljöverket upptäckte brister i arbetsmiljön hos mer än hälften av de företag som kontrollerades, och övriga myndigheter upptäckte omfattande brister. Totalt 110 arbetsmiljöbrister upptäcktes. Detta är alltså ett reellt problem.

Fler än vart tionde företag som kontrollerades fick stänga delar eller hela sin verksamhet därför att bristerna var så allvarliga att det fanns risk för liv och hälsa. Polisen kontrollerade cirka 200 personer och upptäckte minst 25 personer som saknade rätt att arbeta i Sverige. Nära 40 procent av de företag som Skatteverket kontrollerade hade brister i personallagaren.

Dessa kontroller visar på behovet av att fortsätta prioritera arbetet med att bekämpa arbetslivskriminaliteten, något som den här regeringen också valt att prioritera högt. Snart har över 5 000 myndighetsgemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet genomförts inom ramen för detta rege-
ringsuppdrag.

Under förra veckan träffade jag också tillsammans med inrikesminister Mikael Damberg och justitieminister Morgan Johansson arbetsmarknads-
dens parter och de närmast berörda myndigheterna för att diskutera vilka ytterligare insatser som vi ser behov av framöver. Det finns en bred sam-
syn bland alla parter om att kontroller riktade mot arbetslivskriminalitet
behöver bli fler och att ett större fokus behöver läggas just på att höja kun-
skapsnivån bland beställarna, det vill säga konsumenternas arbetsmiljö-
ansvar, som ju Lars Beckman tar upp här.

De samverkande myndigheterna har därför getts i uppdrag att genom-
föra en informationsinsats i syfte att öka allmänhetens kunskap om vilket
ansvar vi har som konsument och beställare. Ökad kunskap hos allmän-
heten om sambandet mellan till exempel låga priser och risken för brist-
fällig arbetsmiljö kan vara en del i att minska efterfrågan på varor och
tjänster som bidrar till arbetslivskriminalitet.

Anf. 43 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Arbetslivskriminalitet har jag och ministern diskuterat i en
annan interpellationsdebatt. Vi är helt överens om att det är helt oanstän-

digt och ren människohandel i vissa fall. Men den här interpellationen handlar inte om det. Den handlar om vad som är det effektivaste sättet att förbättra arbetsmiljöansvaret när någon till exempel renoverar sitt kök.

Jag ska ta mina exempel igen, så ska vi reda ut detta. Jag hoppas att jag har rätt nu. Om du anlitar en snickerifirma, en rörmokarfirma och en elektrikerfirma för att samtidigt göra i ordning köket är det du själv som står som arbetsmiljöansvarig. Om du som villaägare går in på Ikea och beställer ett kök och sedan anlitar tre olika entreprenörer, vilket är ganska vanligt, är det alltså du som villaägare som står för arbetsmiljöansvaret.

Om du anlitar en snickerifirma som i sin tur anlitar en rörmokarfirma och en elektrikerfirma för att göra i ordning köket är det snickarfirman som står för arbetsmiljöansvaret. Om du anlitar en snickerifirma som i sin tur anlitar en rörmokarfirma för att göra i ordning köket och du samtidigt själv anlitar en elektrikerfirma är det du som står för arbetsmiljöansvaret.

Om du först anlitar snickarfirman, och när snickarfirman är klar i köket anlitar du rörmokarfirman, och när rörmokarfirman är klar anlitar du elektrikerfirman – då är det först snickarfirman, därefter rörmokarfirman och till sist elektrikerfirman som har arbetsmiljöansvaret. Jag tror att det är uppenbart för alla att detta är mer än krångligt. Framför allt gynnar det inte arbetsmiljön.

Arbetsmiljön kan ju inte rimligtvis gynnas av att Lars Beckman, som inte kan något om eljobb eller rörmokeri, ska vara arbetsmiljöansvarig. Jag tror att många förstår att det är bättre att den som driver vvs-företaget eller elfirman är ansvarig än att Lars Beckman är det. Visserligen är min bästa kompis rörmokare, så jag skulle möjligen kunna fråga honom och be om olika föreskrifter, men de flesta kanske inte är kompis med en rörmokare.

För att förbättra arbetsmiljöansvaret vore det alltså bra om man gjorde tydligt och klart att det i det här fallet inte är villaägaren som ska vara arbetsmiljöansvarig utan rimligtvis de företag vars anställda jobbar där. Jag kan inte se någon som helst fördel med att jag, Lars Beckman, som inte är elektriker eller rörmokare, är ansvarig för arbetsmiljön om jag renoverar mitt kök. Jag ser ingen som helst fördel med det.

Tvärtom vore det sannolikt bättre för arbetsmiljön om de professionella, som kan jobben, är ansvariga. Jag skulle därför vilja fråga ministern vilka fördelar det finns med att till exempel Lars Beckman, som inte kan något om el, vvs eller arbete på hög höjd – jag kan inget om hantverk; jag har verkligen tummen mitt i handen – ska vara arbetsmiljöansvarig om jag bygger om mitt kök, jämfört med om ett professionellt företag ska vara ansvarigt.

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Jag tror att det är fler än Lars Beckman som behöver kunskap om vad man har för ansvar både som konsument och beställare. Detta är förstås väldigt viktiga frågor, och det är också därför som regeringen har valt att ge i uppdrag åt våra myndigheter att genomföra en informationsinsats, så att vi kan öka kunskapen hos allmänheten om de här frågorna.

Fru talman! Som konsumenter har vi en helt avgörande roll också för att städa bort arbetslivskriminaliteten, som vi också talar om här. Om biltvätten, klippningen och däckbytet kostar under 100 kronor eller om firman som byter ut dina fönster enbart tar kontanter ska det ringa lite var-

ningsklockor. Då är det förmodligen för billigt för att vara sjyst. Då behöver vi välja bort dessa företag, varor och tjänster. Det är väldigt viktigt. Här har vi en stor möjlighet att påverka som konsumenter, men kunskapen är förstås helt avgörande.

När vi inte har information och kunskap och inte är medvetna om riskerna finns det en fara för att vi är med och betalar för den organiserade brottsligheten i Sverige eller för att människor som bor och arbetar här har sämre lön, villkor och arbetsmiljö än vad de har rätt till.

Regeringen har kraftigt ökat medlen till de myndigheter som särskilt bekämpar arbetslivskriminalitet och gjort kontroller i riskutsatta branscher. Men trots alla dessa åtgärder kommer vi aldrig att kunna kontrollera bort arbetslivskriminaliteten så länge det finns en efterfrågan och en acceptans. Då är det viktigt hur vi som konsumenter agerar, och vi har också ett ansvar.

Så länge som vi konsumenter tittar bort och tänker att vi inte har ansvar för killen eller tjejen som går på taket där hemma där det saknas skyddsräcken kan den osunda konkurrensen fortsätta att växa.

Företag som har en bristfällig arbetsmiljö kan fortsätta att konkurrera ut seriösa företag, och fler arbetstagare riskerar att fara illa. Så ska vi såklart inte ha det.

Anf. 45 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag vet inte om ministern och jag är inne i samma debatt. Vi är alltså helt överens om detta med arbetslivskriminalitet. Jag har själv kallat ministern till Sveriges riksdag för att jag tycker att regeringen gör för lite och att oseriösa företag konkurreras ut.

Precis som ministern säger är det vi konsumenter som har ett stort ansvar för att se till att vi inte tvättar bilen för 49 kronor, klipper oss för 39 kronor eller vad det nu kan finnas för skräckexempel. Men den här interpellationen handlar inte om det. Den handlar om vem som bäst tar arbetsmiljöansvar vid en delad entreprenad. Det är bara detta som interpellationen handlar om.

Jag kan gärna kalla ministern fler gånger, så kan vi fortsätta debattera att regeringen gör alldeles för lite när det gäller arbetslivskriminalitet. Det finns förskräckliga exempel på det.

Här handlar det alltså till exempel om när en villaägare köper sitt kök på Ikea och anlitar en elektriker, en rörmokare och en snickare. Medvetenheten hos villaägarna om att det då är de själva som har arbetsmiljöansvaret tror jag är oerhört låg. Jag tror att det skulle gynna arbetsmiljön att det företag som kommer hem, till exempel vvs-företaget, har arbetsmiljöansvaret. Exakt hur man då ska formulera lagstiftningen får naturligtvis regeringen ta fram förslag på. Men som jag uppfattar ministern tänker man inte göra någonting åt frågan, vilket gör att vi riskerar att fortsatt ha en sämre arbetsmiljö och ett sämre arbetsmiljöansvar än om de som är mest kompetenta och kunniga faktiskt tar det ansvar som de är både utbildade för och kunniga i.

Anf. 46 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Som sagt har vi gett ett uppdrag till våra myndigheter att öka informationsinsatserna när det gäller konsumenternas ansvar och beställaransvar. Det här är väldigt viktiga frågor.

Jag vill i sammanhanget nämna att jag i den arbetsmiljöstrategi som jag kunde presentera från regeringen i februari i år pekade ut frågan om rådighetsansvar. Det ska inte råda någon tvekan om vem det är som har arbetsmiljöansvaret, oavsett om vi jobbar hemma vid köksbordet eller via en plattform. Det här är såklart viktiga frågor.

Jag vill också säga att vi aldrig har haft så kraftfulla insatser mot arbetslivskriminalitet som i dag. Vi har aldrig mobiliserat kraften på det sätt som vi gör i dag. Det handlar om att vi har stora problem med en växande arbetslivskriminalitet.

Det är inte alltid man får höra moderater oroa sig för arbetsmiljön för arbetstagarna och deras trygghet på jobbet. Vinsten brukar vara överordnad den frågan. Jag vill verkligen välkomna Lars Beckmans engagemang i de här frågorna. Detta är väldigt viktigt. Som sagt behöver vi se till att kunskapen ökar hos konsumenter som beställare.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2020/21:660 om den ökande jämviktsarbetslösheten

Anf. 47 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig vad jag gör för att minska jämviktsarbetslösheten. Han har även frågat mig om jag och regeringen kommer att återställa de höjda nivåerna i arbetslöshetsförsäkringen till de tidigare nivåerna. Slutligen har han frågat mig hur jag ska göra det mer förmånligt att arbeta för den som befinner sig i utanförskap.

I spåren av pandemin har det skett en tydligt minskad efterfrågan i ekonomin, inte minst inom besöksnära tjänstebranscher, vilket lett till allvarliga konsekvenser för jobb och företagande i hela landet. Omfattande ekonomiska stöd och tidigare lagda och tillfälliga skattesänkningar har genomförts för att lindra de negativa konsekvenserna. Arbetslösa har fått stärkt ekonomisk trygghet och fler möjligheter till omställning.

Regeringen beslutade under våren 2020 att tillfälligt förstärka arbetslöshetsförsäkringen i syfte att stärka den ekonomiska tryggheten för det ökande antalet arbetslösa. Inrapporterade varsel steg tydligt främst under pandemins initiala skede, med en stigande arbetslöshet som följd. Arbetslöshetsförsäkringen är viktig för individens ekonomiska trygghet mellan jobb, men också för att upprätthålla köpkraften i samhället. De tillfälliga höjningarna av såväl grundbelopp som högsta belopp för inkomstrelaterad ersättning gäller till den 1 januari 2023. Därefter ska arbetslöshetsförsäkringen reformeras.

Regeringen har vidtagit omfattande finanspolitiska åtgärder för att mildra pandemins konsekvenser för jobb och företagande. Systemet för korttidsarbete har gjort det möjligt för företag att behålla personal och undvika uppsägningar trots minskad aktivitet, vilket har dämpat den negativa effekten på arbetslösheten.

I enlighet med budgetpropositionen som började gälla från årsskiftet har över 100 miljarder kronor 2021 tillförts för att återstarta ekonomin, samtidigt som långsiktiga reformer ska bidra till att lösa samhällsproblemen. Sammantaget bedömdes reformerna medföra att arbetslösheten blir

drygt 1,3 procentenheter lägre jämfört med om förslagen inte hade genomförts. Det motsvarar cirka 75 000 fler jobb.

Många arbetslösa saknar den kompetens som behövs för att etablera sig på arbetsmarknaden. Fler arbetssökande behöver fylla på sin kompetens eller lära sig ett bristyrke. Regeringen har vidtagit åtgärder för att fler arbetslösa med utbildningsbehov ska studera.

Regeringen föreslår vidare i vårandringsbudgeten 2021 att medel tillförs för att fler som står långt från arbetsmarknaden ska kunna delta i insatser som leder till arbete, som introduktionsjobb, extratjänster och matchningstjänster. Ökade resurser till matchningstjänster förstärker arbetet med att reformera Arbetsförmedlingen. För att fler arbetssökande med funktionsnedsättning ska komma i arbete eller börja studera föreslår regeringen ökade resurser för arbetsförberedande insatser. Regeringen arbetar även för att etableringsjobb för nyanlända och långtidsarbetslösa införs i enlighet med parternas förslag.

Regeringen gav 2020 Arbetsförmedlingen i uppdrag att införa intensivåret i april 2021. Syftet är att deltagarna ska komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Fokus kommer att ligga på språk, arbetsplatsnära insatser och kortare utbildning. Så kan längre arbetslöshetstider motverkas.

Anf. 48 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag hoppas att statsrådet har läst regeringens vårproposition. I den slås det fast att jämviktsarbetslösheten kommer att öka varje år fram till år 2024 och gå upp till 7 procent i slutet av prognosperioden. Det är inte så konstigt att regeringen kommer fram till det. Det är helt i enlighet med till exempel den rapport som jag beställde från riksdagens utredningstjänst. Jag frågade RUT: Givet att man har den här a-kassan och det vedertagna sättet att beräkna arbetslöshet – vad får det för konsekvenser? Jo, ungefär 40 000 fler personer kommer att vara arbetslösa.

Det är därför jag har ställt tre frågor till ministern: Vad gör ministern för att minska jämviktsarbetslösheten? Kommer ministern och regeringen att säkerställa att de tillfälligt höjda ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen återgår till normala nivåer 2022? Hur ska ministern göra det mer förmånligt att arbeta för den som befinner sig i utanförskap?

De här frågorna hör ihop, fru talman. De hör också ihop med en tidigare interpellationsdebatt jag har haft med statsrådet; då vägrade statsrådet i och för sig att svara på frågan, men parterna hade kommit överens om att man vill ha 62 000 miljoner i en grundplåt och att man vill höja a-kassan, vilket naturligtvis kommer att kosta väldigt mycket pengar.

Stefan Löfven lovade att vi skulle ha EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Han sa till och med: Utvärdera mig på jobben! Jag tycker att väljarna ska göra det. Jag tycker att väljarna ska ta Stefan Löfven på orden och utvärdera honom på jobben, för enligt den senaste statistiken ligger vi bland de sämsta i EU när det gäller arbetslöshet.

Detta är djupt bekymmersamt, och det beror kanske på att den här regeringen till skillnad från regeringarna i många av våra konkurrentländer inte har haft stöd som nått fram till företagen i den omfattning som man önskar. Jag har själv mött väldigt många företagare i restaurangbranschen, turistbranschen och besöksnäringen som är djupt förtvivlade över den situation som de fortfarande är i. Till exempel har Tillväxtverket oerhört

långa handläggningstider. Småföretagare har lånat upp hus och hem. Konkurserna ökar. I min hemkommun Gävle har långtidsarbetslösheten för unga ökat till runt 40 procent. Det är en skenande arbetslöshet.

Då verkar det som att regeringens svar är höjd a-kassa. Men det hjälper inte de unga som inte har kvalificerat in sig i a-kassan, även om det har blivit lättare och förmånligare att komma in. Fokus måste naturligtvis i stället ligga på att se till att vi har så pass goda villkor att man kan komma i jobb.

Hemma i min valkrets Gävleborg har den reformering av Arbetsförmedlingen som ministern är ansvarig för gjort att arbetsgivare, arbetssökande och kommuner är helt förtvivlade över att Arbetsförmedlingen lämnat orterna. Detta innebär att det är ännu svårare att matcha rätt kompetens till de jobb som finns och ännu svårare att få folk i utbildning.

Min enkla fråga är – ministern får gärna svara kort: Vad är det enskilt viktigaste ministern tänker göra för att minska jämviktsarbetslösheten?

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Först av allt: Vi befinner oss i den värsta krisen på svensk arbetsmarknad i modern tid. Interpellationen handlar också om a-kassan. Jag vill säga några ord om a-kassan med anledning av att vi har diskuterat den frågan här tidigare men då i ett helt annat sammanhang.

Jag ser inga anledningar att sänka de ersättningsnivåer som har införts i arbetslöshetsförsäkringen. De är viktiga för att stärka den ekonomiska tryggheten för Sveriges löntagare och företagare. Men de är också väldigt viktiga för att upprätthålla köpkraften i vårt samhälle.

Som socialdemokrat står jag självklart upp för en stark arbetslöshetsförsäkring. Självklart kommer jag att kämpa för en a-kassa som omfattar fler, med goda och bra ersättningsnivåer. Det är en politik som jag är stolt över.

Här går en väldigt tydlig skiljelinje mellan Socialdemokraterna och Moderaterna i svensk politik. Vår uppfattning är tydlig. Både plikt och rätt ska gälla. Man ska stå till arbetsmarknadens förfogande, och man ska söka jobb för att få ersättning. Men man ska inte bli fattig för att man blir av med jobbet.

Man ska kunna betala sina räkningar. Man ska kunna bo kvar under tiden som man söker ett nytt jobb. Man ska kunna betala fotbollsskorna till barnen. Moderaterna håller fast vid en idé om att det enda sättet att få människor att gå från arbetslöshet till arbete är en a-kassa med dåliga villkor och en usel ersättning.

Fru talman! Fattigdom gör inte att människor lättare får arbete. Utan det handlar om att vi hjälps åt med olika typer av arbetsmarknadspolitiska insatser, utbildning och att satsa på människor.

Vi befinner oss i den allvarligaste krisen på arbetsmarknaden i modern tid, som jag sa. På Lars Beckman låter det som att arbetslösheten är orsakad av att människor är lata. Låt mig då påminna om att det är ett virus som har orsakat den här krisen.

Krisen är orsakad av ett virus. Men inte ens då är Lars Beckman beredd att släppa på sin bild av att arbetslösheten beror på att människor inte piskas tillräckligt mycket.

Anf. 50 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Man vet att ministern är svarslös när hon talar om allt annat än det vi debatterar om. Men det må så vara. Det var i varje fall ett klart och tydligt besked från ministern. JÖK-partierna har kommit överens om att a-kassan inte ska gå tillbaka till den ursprungliga nivån den 1 januari. En del kanske blir glada, en del kanske blir mindre glada.

När ministern står och säger att hon är stolt över de kraftigt höjda ersättningsnivåerna i a-kassan betyder det att jämviktsarbetslösheten ökar med 40 000 personer på den här nivån. Det är ingenting som Lars Beckman har hittat på, utan det är riksdagens utredningstjänst som har kommit fram till det enligt den vedertagna metod som finns.

Jag tycker att ministern och regeringen skulle vara djupt bekymrade över att till exempel 670 000 utrikesfödda inte är självförsörjande. Det är 670 000 utrikesfödda som inte är självförsörjande. Jag tycker att ministern skulle lägga sin tid och kraft åt att se till att de personerna blir anställbara.

Först ska jag säga det självklara. Det är alltid individens ansvar att göra sig själv anställbar. Det är individens ansvar att se till att lära sig svenska. Det är individens ansvar att se till att utbilda sig. Det är individens ansvar att se till att söka jobb.

Det politiken kan göra är att säkerställa att det finns tillräckliga incitament för att göra det. Tittar man på de utvärderingar och den forskning som finns är det naturligtvis så att om det inte lönar sig att arbeta stiger arbetslösheten. Det är precis det som RUT-rapporten visar.

Om det inte lönar sig att arbeta, om man höjer ersättningsnivåerna kraftigt, ökar jämviktsarbetslösheten. Det är vad interpellationen handlar om. Man behöver inte se det sambandet. Man kan förneka det. Men det är att vara emot den forskning som finns och det sätt på vilket man räknar.

Sedan ska man naturligtvis ha en ersättning från a-kassan eller en ersättning som är rimlig. Det är ingen som är emot det. Men om ministern menade allvar med vad hon nyss sa i sitt förra inlägg skulle hon naturligtvis driva frågan om obligatorisk a-kassa.

Det handlar om att sätta ihop Försäkringskassans system med a-kassans system till ett. Tekniken finns redan. Sedan skulle man ha exakt samma system. Man kvalificerar sig till en arbetslöshetsförsäkring på samma sätt som man gör med Försäkringskassan och sjukskrivningen.

Men det driver inte Socialdemokraterna. Det finns en alltför tydlig koppling till exempelvis LO. Det innebär att vi har väldigt många människor som i den här pandemin hamnade i kläm. I min bekantskapskrets finns det personer som upptäckte att de stod utan skydd.

Det är inte rimligt. Vi skulle aldrig ställa människor utanför sjukförsäkringen och säga: Haha, du var inte med i facket och du var inte med i sjukförsäkringen, så nu får du ingen hjälp när du är sjuk! Det systemet har vi inte. Men på arbetslöshetsområdet har vi det.

Om ministern vill vara trovärdig i frågan och i sitt engagemang för att den som är arbetslös inte ekonomiskt ska hamna på bar backe skulle man naturligtvis driva frågan om obligatorisk a-kassa. Man skulle i varje fall ha en utredning som tittar på hur vi skulle kunna ha samma system som det som gäller för sjukskrivning och Försäkringskassan. Då hade ministern varit trovärdig.

Den här interpellationen handlar om att vi ska ha resurser till välfärden. Vi ska ha resurser för att hjälpa människor. Då måste varje person arbeta

och göra rätt för sig. Med den politik som ministern för och enligt regeringens egen budget ökar jämviktsarbetslösheten kraftigt när man höjer ersättningarna i bidragssystemen. Jag tycker inte att det är så man ska använda statens resurser.

Prot. 2020/21:118
4 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 51 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Jag håller med Lars Beckman om att individen har ett stort ansvar för att göra sig anställbar. Men jag menar att individen också har rätt att få stöd i det fall man blir av med sitt arbete eller riskerar att bli arbetslös. Det är väldigt viktigt.

Det är en del av en väl fungerande arbetsmarknad, och det är i grunden en välfärdspolitik i detta. Jag är givetvis mycket bekymrad över inte minst långtidsarbetslösheten. Det finns risk för att den biter sig fast. Det är också därför som vi vidtar väldigt kraftfulla åtgärder.

Lars Beckman ger en väldigt ensidig bild av vad forskningen säger. Jag hinner inte här sammanfatta hela forskningsdebatten, men jag kan säga några saker.

För det första påverkas tiden i arbetslöshet av sökaktiviteten. Man ska stå till arbetsmarknadens förfogande, och man ska söka jobb. Det ska inte gå att runda de kraven. Det tror jag att Lars Beckman håller med mig om är viktigt.

Det Lars Beckman väljer att helt bortse från är att vi gör en stor förstärkning av kontrollsystemet inom a-kassan. Man ska inte kunna fuska sig till ersättning. Man ska inte heller kunna få a-kassa utan att söka jobb.

Det är förstås avgörande för legitimiteten i vårt välfärdsbygge. Det är därför som vi skjuter till totalt 47 miljoner inom det arbetsmarknadspolitiska området för att motverka fusk, felaktiga utbetalningar och bristande sökaktivitet.

För det andra är det viktigt att ha goda ersättningsnivåer i a-kassan. Det påverkar inte bara individen. Det påverkar samhället, eftersom det bidrar till att upprätthålla köpkraften. Det är klart att det är inte minst viktigt under en kris som nu.

Hur många jobb har räddats och skapats av den bevarade köpkraften? Hur mycket hade nedgången i ekonomin förstärkts om människor inte hade haft råd att hålla hjulen snurrande i ekonomin?

För det tredje påverkas arbetslösheten av hur många jobb det finns att söka. Jag är stolt över den politik som vi har fört under pandemin. Budgeten för 2021 innebär att över 100 miljarder kronor tillförs för att återstarta ekonomin. Det motsvarar ungefär 75 000 fler jobb.

Vår politik är en politik för jobben och en politik för tryggheten. Till skillnad från Moderaterna klarar vi av att göra både och. Det är jag stolt över.

Anf. 52 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Vi har alltså en arbetsmarknadsminister i Sverige som är stolt över att vi har en arbetslöshet som är en av EU:s högsta. Jag hoppas att väljarna tar Stefan Löfven på orden när han sa: Utvärdera mig på jobben! Själv skulle jag nog skämmas.

Fru talman! Gävleborg är ett fantastiskt vackert län med väldigt mycket gröna näringar. Det går åt mycket folk som behöver skogsplantera och utföra andra jobb. Verkligheten i det län som har högst arbetslöshet i Sverige

och har haft det under lång tid är att företagen inte hittar någon som vill skogsplantera. Det kommer i stället en omfattande arbetskraftsinvandring från länder utanför EU. Varför tror ministern att det är så?

Jag har själv skogsplanterat i Norrbotten. I Överkalixskogarna lärde jag mig, 15 år gammal, att skogsplantera. Jag var tvungen att fråga på ett möte hos landshövding Per Bill: Går det till på samma sätt i dag som när jag skogsplanterade? Jo, man har en stång, man trampar ned, man släpper plantan i stången och man trycker till och fortsätter. Det krävs alltså ingen högteknologisk utbildning. Men i det län, fru talman, där vi har högst arbetslöshet i Sverige hittar inte företagen folk som vill skogsplantera. Det tycker jag är märkligt.

Man måste ändå förhålla sig till det faktum att det är höga nivåer i våra ersättningssystem, och det är tungt och jobbigt att skogsplantera. Då måste man reflektera över hur det kommer sig att Sverige inte kan lösa problemen med tillgång på arbetskraft i gröna näringar, till exempel, samtidigt som vi, precis som arbetsmarknadsministern säger, har en skenande massarbetslöshet i Sverige. Man måste reflektera över detta och förhålla sig till verkligheten.

När man höjer ersättningarna så mycket som regeringen har gjort ökar jämviktsarbetslösheten, enligt regeringens egen budget. Jag tycker att den tvärtom borde minska.

Anf. 53 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Jag har liksom Lars Beckman planterat skog uppe i Norrbotten. Så sent som förra året satte jag några plantor. Jag vet att det inte är någon quickfix, utan det kräver kompetens och kunnande om skogen och om hur marken ser ut så att man inte tjonar ned plantan på en sten, till exempel.

Jag vill passa på att tacka för debatten. Lars Beckman påstår att regeringen är nöjd. Vi är inte på något sätt nöjda, utan det är en mycket allvarlig arbetslöshetskris som vi nu är inne i till följd av den allvarliga pandemi som vi just nu bekämpar.

Jag vill också passa på att säga något till den som lyssnar på debatten och som själv är arbetslös: Ge inte upp! Vi ser lite grann ljuset i tunneln i och med vaccinationerna. Vi satsar väldigt mycket resurser både på arbetsmarknadspolitiska insatser och på att utöka utbildningsutbudet. Om man tidigare har funderat på att studera, fru talman, är det här ett jättebra läge att fylla på med ny kunskap och kompetens.

Jag vill också säga till dig som lyssnar att det fortsatt finns många lediga jobb att söka i ekonomin. Om man går in på Platsbanken i dag ser man att det finns över 119 000 lediga jobb, bland annat i vården som sjuksköterska och undersköterska. Det finns också jobb i de gröna näringarna, som interpellanten här nämner. Det finns jobb inom pedagogiskt arbete och inom it-arbete men också inom många andra viktiga yrken som företagssäljare, lokalvårdare och lagerpersonal.

Det här är ett tufft läge. Men framtiden är ljus, och alla behövs på svensk arbetsmarknad.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 54 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Lars Beckman har frågat mig vad jag gör för att stoppa eventuella missförhållanden på Samhall. Han har också frågat när det kommer en genomgripande statlig utredning för att ge nya ägardirektiv till Samhall i enlighet med riksdagens tillkännagivande om att regeringen ska göra en översyn av Samhalls uppdrag samt vad jag vill vidta för konkreta åtgärder för att få fler funktionsnedsatta i arbete med egen försörjning.

Regeringen har höga förväntningar på de statligt ägda bolagen och vill att de ska agera föredömligt inom arbetet med hållbart företagande. Det inkluderar självfallet en sund och säker arbetsmiljö samt goda och anständiga arbetsvillkor. Förra året reviderades Samhalls ägaranvisning genom att uppdragsmål har införts avseende engagerade medarbetare samt för sysselsättningsgraden bland de anställda inom samhällsuppdraget. Ägaren för en löpande dialog kring bolagets arbete och utveckling gällande arbetsmiljöfrågor. Min uppfattning är att Samhall arbetar löpande med arbetsmiljön och har ett systematiskt arbetsmiljöarbete, men med dessa förändringar kommer regeringen att kunna följa frågan bättre.

Regeringen har fattat en lång rad beslut i arbetet med att se över Samhalls uppdrag. Det är angeläget att Samhalls skyddade arbetstillfällen används för dem de är avsedda för, det vill säga arbetslösa vars arbetsförmåga är så nedsatt till följd av en funktionsnedsättning att personen inte kan få något annat arbete och att personens behov inte kunnat tillgodoses genom andra insatser.

Under 2020 har Samhalls ekonomiska mål reviderats. Mot bakgrund av förslag i budgetpropositionen för 2021 beslutades om en ökning av merkostnadsättning om 400 miljoner per år i syfte att underlätta för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att få jobb samt för att upprätthålla det arbetsmarknadspolitiska uppdraget och en sund kapitalstruktur i bolaget.

Regeringen har även vidtagit flera åtgärder för att säkerställa att rätt målgrupp hänvisas till Samhall. Arbetsförmedlingen har i regleringsbrev för 2021 fått i uppdrag att se över anvisningar till skyddat arbete hos Samhall samt definitionen och målnivån för prioriterade grupper. Myndigheten har även fått i uppdrag att se över bedömningarna avseende förekomst av funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt ett uppdrag som avser situationer då personer har både bristande kunskaper i svenska och en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Regeringen har nyligen beslutat om regeländringar som avser att förtydliga regelverket för anvisningarna till skyddat arbete. Regeringen har förtydligat att för att man ska kunna anvisas till skyddat arbete ska en persons arbetsförmåga ska vara så nedsatt till följd av en funktionsnedsättning att personen inte kan få något annat arbete, och deras behov ska inte kunna tillgodoses genom andra insatser.

Regeringen har även nyligen beslutat att revidera Samhalls ägaranvisning på flera punkter. Det anges att bolaget i syfte att möjliggöra en bred tillgång på arbetsuppgifter anpassade för olika medarbetares behov över tid bör söka affärsmöjligheter inom ett flertal branscher. Det förtydligas att en ökad omsättning syftar till att skapa tillräckligt många arbetstillfällen. Regeringen tar även bort kravet på fortsatta strukturella föränd-

Svar på
interpellationer

ringar i syfte att minska kostnaderna för produktionen men betona värdet av god kostnadskontroll. Även styrningen på förädlingsvärdets tillväxt avskaffas.

Flera åtgärder har också vidtagits avseende styrningen och uppföljningen av såväl Arbetsförmedlingens anvisningar till bolagets arbetsplatser som bolagets verksamhet. Samtidigt återstår att se vad Arbetsförmedlingen kommer fram till utifrån de uppdrag som lämnats och om det finns skäl att vidta ytterligare åtgärder.

Samhall är bara en av flera insatser för att fler personer med funktionsnedsättning ska komma i arbete. Under 2020 hade i genomsnitt över 65 000 personer en anställning med lönebidrag eller skyddat arbete hos andra arbetsgivare. Regeringen beräknar i budgetpropositionen för 2021 att medlen för dessa insatser ska öka kommande år och att det ska ge utrymme för ett ökat antal personer med lönebidrag hos andra arbetsgivare. Regeringen har också i vårandringsbudgeten föreslagit medel för 1 000 fler personer i den upphandlade arbetsförberedande tjänsten Introduktion till arbete, vilket till stor del förväntas gå till personer med funktionsnedsättning.

När vi reformerar Arbetsförmedlingen vill vi säkra att personer med funktionsnedsättning ska fortsätta att få det stöd som passar bäst för just dem. Arbetsförmedlingen kommer även fortsättningsvis att ha en samlande, pådrivande och stödjande roll inom funktionshinderspolitiken.

Anf. 55 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Jag skrev interpellationen efter att ha läst en artikelserie i Dagens Arbete. I förra veckan sändes ett tv-program som gjorde mig djupt upprörd – och sannolikt också stora delar av svenska folket som såg samma tv-program, *Uppdrag granskning*.

Jag får gåshud av ilska bara jag tänker på programmet, delvis på grund av de företagare som blir utkonkurrerade av ett statligt bolag. Vilken städfirma i Sverige ska kunna stå emot när staten ger 6 miljarder till sitt eget bolag – 6 000 miljoner – för att konkurrera ut välmående privata företag? Det är oanständigt, fru talman, med en sådan situation.

Men det som gör mig ännu mer upprörd är alla funktionsnedsatta som faktiskt inte får den hjälp eller det jobb som de skulle vilja ha.

Den tredje gruppen har tidningen Fastighetsfolket och andra skrivit om. De vittnar om arbetsmiljön på Samhall. Det är oanständigt.

Jag har fått en kopia på intern information som gick ut till Samhall inför programmet *Uppdrag granskning*, och det här gör mig förvånad. Där skriver presschefen: I programmet kommer även vår styrelseordförande att svara på frågor. De har även intervjuat ansvarig på Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsminister Eva Nordmark. Båda två tar oss i försvar, står det inom parentes.

Det är rätt intressant. Hur kunde Samhalls presschef veta det? Vilka kontakter har skett mellan Samhall och ministern? Det vore också intressant att få reda på.

Riksdagen, den finaste politiska församling vi har, har sett bristerna i Samhall. Det var därför, precis som jag skriver i interpellationen, som vi, Sveriges riksdag, beslutade att regeringen skulle genomföra en grundlig utredning av Samhalls uppdrag så att kärnverksamheten prioriteras och verksamheten återgår till sitt grunduppdrag när det gäller personer med

fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar. Den 18 december 2019 tog riksdagen sitt ansvar.

Varför gjorde då riksdagen det? Jo, vi hade ju fått de här signalerna om att Samhall inte fungerar. Jag noterar också att Funktionsrätt Sverige efter programmet *Uppdrag granskning* skickade ut ett pressmeddelande där de konstaterade samma sak: Staten, Samhalls ägare, behöver bestämma sig för hur målgruppen för Samhall ska se ut, kommenterade förste vice ordföranden i Funktionsrätt Sverige. De konstaterade också att det här stödet inte fungerar.

Det vore intressant att veta varför regeringen inte har tagit denna fråga på allvar. Varför följer man inte tillkännagivandet från Sveriges riksdag?

Uppenbarligen kommer ju människor i kläm. Jag har själv blivit uppringd – det är lite roligt att så många läser även riksdagens hemsida – av personer på Samhall som har grinat i telefonen och berättat hur de upplever sin arbetsmiljö, den arbetsmiljö som arbetsmarknadsministern är direkt ansvarig för. Detta är ett statligt företag som kontrolleras av regeringen.

Första frågan är alltså: Vad tänker ministern göra för att stoppa eventuella missförhållanden på Samhall?

Anf. 56 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Jag instämmer med Lars Beckman: De problem som lyfts fram i olika granskningar måste självklart tas på allvar.

Som jag sa i mitt interpellationssvar, som också snart går att läsa på regeringens hemsida, har regeringen vidtagit en lång rad åtgärder, bland annat flera uppdrag till Arbetsförmedlingen. Tillkännagivandet är dock inte slutbehandlat, och regeringen har ingen annan avsikt än att tillmötesgå tillkännagivandet – det, fru talman, vill jag vara mycket tydlig med. Vi kommer att återkomma till riksdagen kring hanteringen i sedvanlig ordning från regeringens sida.

Jag vill också säga att jag känner en stolthet över Samhall. Jag har följt Samhalls verksamhet under många år. Jag har varit på många arbetsplatsbesök och träffat många medarbetare i Samhall som är oerhört stolta över att de varje dag får gå till ett riktigt jobb där de får bidra, där de utvecklas och där de får en lön som de har tjänat ihop till själva.

Just nu är det många kritiska granskningar och reportage om Samhall. Jag välkomnar att problem och brister lyfts fram. Om det finns problem och brister i verksamheten måste de upp på bordet så att vi kan göra någonting åt dem. Det är själva grundprincipen, och den står jag upp för varje dag i veckan – det vill jag vara tydlig med.

Som jag redogjorde för i mitt inledande svar vidtar vi åtgärder för att bemöta de olika frågor som är uppe. Det handlar om arbetsmiljön, det handlar om anvisningarna, det handlar om de ekonomiska förutsättningarna för bolaget och det handlar om att säkerställa att Samhall är verksamt inom en bredd av verksamheter. Allt detta är viktigt för att Samhall ska kunna erbjuda meningsfulla och utvecklande arbeten där individen får arbete utifrån sina egna förutsättningar.

Finns det problem ska de åtgärdas, punkt! Men jag tänker inte låta det komma i vägen för att se att Samhall är en oerhört viktig verksamhet som vi ska vara stolta över.

Prot. 2020/21:118
4 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 57 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Alla människor har en arbetsförmåga. Sedan kan den vara 100 procent, den kan vara 5 procent och den kan vara någonting däremellan. Jag tycker att alla människor ska ha rätt till en arbetsplats. Jag tycker att alla människor ska ha arbetskamrater. Jag tycker att alla människor ska ha någonstans att kunna gå och dricka en kopp kaffe med sina medmänniskor. Det är det anständiga. Det är alltså inte det denna debatt gäller.

Frågan är nu vad ministern och regeringen tänker göra med någonting som man närmast kan tänka på som ett havererat Samhall utifrån arbetsmiljön.

Jag har förstått att ministern inte läser fackliga medier. Jag gör det regelbundet; jag tycker att ministern också ska börja göra det. Nyheterna om Samhall är ingenting nytt. *Uppdrag granskning* är ingenting nytt. LO-tidningen är ingenting nytt.

Fastighetsfolket skrev för ett och ett halvt år sedan i en artikel:

”Fastighetsfolket har under flera år rapporterat om arbetsmiljöproblem på Samhall. Kritik mot arbetsmiljön har kommit från olika delar av landet, och anställda har bland annat vittnat om stress, bristande arbetsledning och dålig matchning av arbetsuppgifter.

Och i den enkät som Fastighetsfolket under januari skickat till fackliga på Samhall blir det tydligt att arbetsmiljöproblem finns kvar. Mer än 80 skyddsombud och klubbordföranden har svarat på enkäten. Nästan hälften av de fackliga som svarat på enkäten tycker att arbetsmiljön är dålig eller mycket dålig. Runt en tredjedel tycker att arbetsmiljön är acceptabel ...

Mer än hälften uppger i enkäten att stress är det vanligaste arbetsmiljöproblemet. En del skyddsombud beskriver att stressen beror på för hög arbetsbelastning och för låg bemanning. Andra vittnar om dålig planering och att det stundtals finns för få arbetsuppgifter för personalen, vilket i sin tur leder till en stressande arbetsmiljö.”

Och så fortsätter det i åtta sidor till.

Det är alltså ingenting nytt med Samhall. Det som är nytt är att *Uppdrag granskning* tog upp det i förra veckan, i ett reportage som borde göra varje anständig person som ser det fly förbannad, på ren svenska. Det kan inte vara meningen att man konkurrerar ut välmående privata företag, prisdumpar och tar in underentreprenörer därför att man inte kan lösa uppdraget.

Det kan inte heller vara meningen att Samhall ska vara ett integrationsföretag. Jag bor i Gävle, och man ser ju rent fysiskt vilka som städar hos många av de stora kunderna. Det kan inte vara så att Sverige har tagit emot så många funktionsnedsatta utrikes födda. Att inte kunna språket kan inte vara en funktionsnedsättning, fru talman.

Problemet när man missköter en verksamhet som Samhall är att de som verkligen behöver Samhalls hjälp inte får den. De som verkligen behöver Samhalls hjälp får inte det stöd på arbetsplatsen som de behöver för att i sitt tempo kunna utföra arbetsuppgifterna. Det finns ju sannolikt en anledning till att man har en funktionsnedsättning, oavsett om det är en muskelsjukdom eller någonting annat.

Och då var det ju så: Riksdagen har tagit sitt ansvar. Riksdagen riktade redan den 18 december 2019 ett allvarligt tillkännagivande till regeringen. Ministern säger att det inte är färdigbehandlat. Nej, sanningen är väl att ministern har gjort väldigt lite.

När kommer alltså en genomgripande statlig utredning för att ge nya ägardirektiv till Samhall i enlighet med riksdagens beslut?

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Som jag redogjorde för har regeringen vidtagit flera olika åtgärder redan, och vi avser givetvis att återkomma i sedvanlig ordning till riksdagen när det gäller helheten med tillkännagivandet.

Vi ser absolut väldigt allvarligt på de brister som framkommer. Det är för regeringen helt centralt att se till att de åtgärdas. Som sagt har vi vidtagit en hel del åtgärder redan nu.

Jag skulle vilja ta tillfället i akt att säga några ord om hur modellen med Samhall ser ut och varför den är utformad på det sätt som den är.

Det är många som undrar varför Samhall drivs i bolagsform och med ett avkastningskrav. Idén med Samhall är att människor ska få riktiga jobb. I många andra länder har man valt en väg med låtsasjobb där människor passiviseras. Vi tror inte på det. Vi vill att människor med funktionsnedsättning ska få riktiga jobb där de kan bidra, där de verkligen behövs och där de också får utvecklas. För att det ska vara möjligt måste Samhall producera sådant som faktiskt efterfrågas på arbetsmarknaden. Det betyder i praktiken att de konkurrerar med andra aktörer om uppdrag på marknaden.

De som anvisas till Samhall har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Självklart ska arbetet anpassas utifrån deras förutsättningar.

Det är därför som Samhall får ersättning från staten för att kunna kompensera för och anpassa arbetet. Affärsmässigheten får aldrig ske på bekostnad av medarbetarna. Det är för dem som Samhall existerar. Och arbetet ska alltid anpassas efter medarbetarnas förutsättningar.

Konkurrensen med andra företag på marknaden måste ske på rättvisa villkor. Det är därför som det finns ett avkastningskrav. Det är också viktigt för att bolaget ska ha en ekonomi i balans över tid. Men låt mig vara tydlig: Det plockas inte ut någon vinst. Överskottet går tillbaka till verksamheten.

Vissa menar att det är ett problem att över huvud taget ha ett vinst- eller avkastningskrav. Jag håller inte med om det. Det är avgörande för att Samhall ska kunna vinna nya uppdrag så att medarbetarna ska kunna få riktiga jobb. Avskaffar vi det då riskerar vi såklart dels att orsaka snedvriden konkurrens, dels att det blir ett helt annat Samhall som inte erbjuder riktiga jobb. Då blir det hittepåinsatser, och det ska vi inte ha. Det tror jag inte vore rätt väg, och jag tror att det vore fel använd potential som finns hos Samhalls medarbetare.

Allteftersom arbetsmarknaden förändras måste också Samhall förändras. Det finns de som menar att det definitionsmässigt är ett problem att Samhall är verksamt inom tjänstesektorn och att man borde gå tillbaka till att bedriva verksamhet i skyddade verkstäder. Jag håller verkligen inte med om det. Att Samhall ska ge riktiga jobb där det finns en riktig efterfrågan även inom servicesektorn är en framgångsfaktor. Det viktiga är att Samhall kan erbjuda jobb inom en rad olika branscher så att varje

medarbetare kan få arbetsuppgifter som passar just för dem. Det är bland annat därför som vi har förtydligat ägaravisningen på den punkten.

Närheten till den ordinarie arbetsmarknaden gör också att många anställda årligen går över till externa arbetsgivare som en följd av detta. Jag är stolt över denna modell, och jag är stolt över alla jobb som skapas inom Samhall. Min ambition som minister är att förbättra och utveckla verksamheten inom Samhall. Det är precis det som vi gör nu genom alla de uppdrag och beslut som jag har redogjort för i mitt interpellationssvar till Lars Beckman.

Anf. 59 LARS BECKMAN (M):

Fru talman! Vi har ännu inte fått svar på frågan hur det kommer sig att Samhalls presschef kunde skicka ut ett internt mejl till all personal där han konstaterade att ministern tar Samhall i försvar i *Uppdrag granskning*. Det vore intressant att få reda på hur den dialogen har gått till mellan det statliga bolaget och ministern.

Fru talman! Jag tror att vi måste ha ett individstöd. Jag tror att vi ska koppla stödet till den person som behöver det, och stödet ska följa med personen, i stället för att man ger 6 miljarder kronor till ett statligt företag som under många år har haft problem med arbetsmiljön. Precis detta har de fackliga tidningarna och skyddsombuden skrivit om, och precis detta vittnar många av de nuvarande anställda på Samhall om.

Jag tycker att det är direkt oanständigt att Sveriges funktionsnedsatta inte får bättre hjälp än vad de får av denna regering. Det vittnar om en människosyn som står långt ifrån Moderaternas i alla fall. I tidigare debatter med andra ministrar har jag redogjort för RBU:s lista över 16 nedskärningar som regeringen har gjort när det gäller Sveriges funktionsnedsatta, oavsett om det gäller LSS, bilstöd, bostadsanpassning, merkostnadsersättning eller vad det är. Att man inte sköter Samhall bra ligger alltså helt i linje med regeringens politik.

Jag hade önskat att ministern hade tagit denna kritik på allvar. Jag hade önskat att Samhalls presschef hade skickat ut ett internt mejl och sagt att ministern är djupt upprörd och ska skälla på oss i programmet. I själva verket skickade han ut ett mejl där han säger det motsatta: Ministern kommer att ta oss i försvar.

Jag tycker att det är helt fel hållning. Och jag tycker inte att det visar respekt för Sveriges riksdags tillkännagivande där det sägs att vi vill ha en annan ordning, att vi vill ha ordning och reda i fråga om detta och att vi måste få en lösning för Sveriges funktionsnedsatta.

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S):

Fru talman! Problem och brister ska upp på bordet, och de ska åtgärdas. Regeringen har genomfört en lång lista av åtgärder som jag läste upp tidigare som ska förbättra Samhall och som bemöter de frågor som nu är uppe i debatten och i olika granskningar. Vi återkommer såklart i sedvanlig ordning när det gäller helheten och tillkännagivandet som vi fullt ut respekterar.

Jag vill också passa på att säga att jag är stolt över Samhall. Jag är stolt över att 26 000 människor som annars inte hade kunnat få ett jobb får arbete genom Samhall, och jag är stolt över det val som vi har gjort i Sverige om att ge funktionsnedsatta riktiga jobb och inte några passiviser-

ande låtsasinsatser. Framför allt vet jag att många medarbetare på Samhall är stolta över att ha ett riktigt jobb där de får vara med och bidra.

Avslutningsvis i denna debatt vill jag vända mig till er som har ett arbete inom Samhall. Jag vet att många av er är stolta över ert jobb och att ni är stolta över de viktiga insatser som ni får vara med och bidra till. Ni ska kunna känna er trygga när ni går till jobbet. Ni ska ha en säker arbetsmiljö. Ni ska ha rätt förutsättningar och arbetsledning för att göra ert jobb. Förekommer det problem ska ni inte känna er rädda för att lyfta fram dem. Prata med er chef, prata med facket och prata med ert skyddsombud! Ni ska veta att när ni går till jobbet är ni med och gör skillnad. Tack för era insatser!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 14 Svar på interpellation 2020/21:664 om direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män

Anf. 61 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Ludvig Aspling har frågat arbetsmarknadsministern hur ministern försäkrar sig om att ytterligare en rättsakt på det här området verkligen är motiverad och hur ministern arbetar för att omständigheter som påverkar den bedömningen ska bli ordentligt utredda. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Regeringen anser det viktigt att stärka principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete. EU:s arbete för jämställdhet och mot diskriminering kompletterar medlemsstaternas nationella arbete på området, och regeringen välkomnar därför det arbetet på en övergripande nivå. Trots åtgärder såväl i medlemsstaterna som inom EU har lönegapet under det senaste årtiondet förändrats i liten utsträckning inom unionen. Inom EU tjänar kvinnor i genomsnitt ungefär 14 procent mindre än män.

Regeringen bedömer dock att EU-kommissionens förslag till direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete inte tar tillräcklig hänsyn till medlemsstaternas olika lönebildningsmodeller samt att dess utformning är alltför detaljerad och inte tillräckligt flexibel.

Prot. 2020/21:118
4 maj

Svar på
interpellationer

Det är viktigt att den svenska arbetsmarknadsmodellen värnas. Ur ett svenskt perspektiv är effektiv och väl fungerande tillämpning av befintlig nationell lagstiftning, tillsammans med partsgemensamma satsningar och kollektivavtalslösningar, mer verkningsfulla metoder för att förebygga och motverka osakliga löneskillnader. Regeringen kommer därför att aktivt verka för att direktivet utformas på ett sätt som respekterar vårt nationella system och arbetsmarknadens parter autonomi.

Tillsammans med förslaget till direktiv har kommissionen presenterat en konsekvensutredning. I denna bedöms de administrativa och ekonomiska konsekvenserna som begränsade för såväl arbetsgivare som staten. Regeringen ställer sig skeptisk till denna bedömning och verkar i förhandlingarna för att klargöra förslagets konsekvenser.

Centrala utgångspunkter i förhandlingarna är att företagens konkurrenskraft och tillväxtförmåga ska värnas samt att små och medelstora företag ska värnas särskilt. Regeringens ståndpunkt är därför att direktivet inte ska medföra en oproportionerlig kostnadsökning eller ökad administrativ börda för arbetsgivare jämfört med nuvarande svenskt regelverk.

Anf. 62 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Kommissionen har alltså föreslagit en ny rättsakt för att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor. Detta låter naturligtvis bra i praktiken, men det finns i Sverige erfarenhet av att EU-rättsakter på arbetsmarknadspolitikens område kan ha oförutsedda och allvarliga konsekvenser. Utstationeringsdirektivet och Lavaldomen är tydliga exempel på detta.

Det jag vill diskutera här i dag är varför regeringen välkomnar ett nytt direktiv på detta område. I ett föredragnings-pm från Regeringskansliet skriver man så här: EU-kommissionen uppskattar löneskillnaderna mellan kvinnor och män i EU till cirka 14 procent. Av dessa är två tredjedelar oförklarliga – det vill säga de kvarstår när andra faktorer har räknats bort.

Det regeringen säger är alltså att det finns en löneskillnad och att en del av den inte går att förklara genom att titta på andra förhållanden än personens kön. Men stämmer detta verkligen? Den beräkning som regeringen hänvisar till kommer från rapporten *A decomposition of the unadjusted gender pay gap using Structure of Earnings Survey data* från Eurostat, EU:s motsvarighet till SCB.

Fru talman! Denna rapport säger över huvud taget inte att det finns en oförklarlig löneskillnad, utan endast en oförklarad sådan. Det finns en väldigt viktig skillnad här. En löneskillnad som är oförklarlig, alltså inte kan hänföras till något annat än personens kön, är ett tecken på att något inte står rätt till, diskriminering till exempel. Att löneskillnaden är oförklarad betyder däremot bara att dekomponeringsanalysen, som denna typ av undersökning kallas, inte har gått tillräckligt djupt för att komma till botten och se om det finns löneskillnader som inte kan förklaras eller inte. Exempel på faktorer som inte har tagits med i analysen är antal arbetade timmar, total arbetslivserfarenhet, faktiska arbetsuppgifter, specialiseringsområde, hur farligt arbetet är, obekväma arbetstid, om personen behöver veckopendla, hur aggressiv personen är i löneförhandlingar och hur länge personen varit föräldraledig.

Eurostat säger till och med uttryckligen på sidan 15 att resultatet ”does not mean that the unexplained GPG measures discrimination through ‘unequal pay for equal work’. Indeed, SES data miss some important variables such as the total working experience, which, if taken into account, might change the unexplained gap.”

Rapporten säger alltså explicit att det inte är fråga om någon oförklarlig löneskillnad eller diskriminering, vilket är precis det som statsrådet hävdar. Och, för att vara tydlig, jag säger inte att diskriminering inte förekommer; det kan den mycket väl göra. Det är inte det denna debatt handlar om. Den handlar om varför regeringen påstår att Eurostat säger att det finns en oförklarlig löneskillnad när man explicit säger att det inte är fråga om en oförklarlig löneskillnad. Det är en lögn.

Ordet går nu till Märta Stenevi. Jag skulle vilja ha en förklaring till varför regeringen tycker att det är okej att ljuga både riksdagen och svenska folket rakt upp i ansiktet när det gäller vad Eurostat säger om diskriminering i EU.

Anf. 63 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Jag hade nog uppfattningen att vi skulle diskutera om ytterligare en rättsakt på detta område verkligen är motiverad.

Men jag vill börja med att vara väldigt tydlig med att det är regeringens uppfattning att vi ska värna vår arbetsmarknadsmodell och göra det med kraft. I detta ingår bland annat parternas ansvar för lönebildningen, inbegripet individuell lönesättning, parternas autonomi och fokus på förhandlingslösningar. Och ja, vi anser att det aktuella förslaget till direktiv inte tar tillräcklig hänsyn till medlemsstaternas olika lönebildningsmodeller.

Förslagets utformning är också problematisk såtillvida att den är alltför detaljerad och inte tillräckligt flexibel. Den mycket höga detaljeringsgraden innebär bland annat att förslagets nuvarande utformning bedöms medföra betydande administrativa och ekonomiska konsekvenser.

I den närmare analys som nu pågår behöver förslagets effekter på den svenska arbetsmarknadsmodellen övervägas noggrant. Kommissionen har gjort en konsekvensanalys. Den används som underlag, men vi ser att underlaget inte är tillräckligt.

Regeringen värnar med emfas den svenska arbetsmarknadsmodellen, något som kommer att vara den primära utgångspunkten i det fortsatta arbetet. Vi kommer fortsatt att klargöra och analysera förslagets potentiella konsekvenser under förhandlingsarbetets gång. Kommissionen har betonat att man inte har för avsikt att störa den svenska lönebildningsmodellen, och detta är något vi kommer att trycka på i förhandlingsarbetet.

Kommissionen gör däremot bedömningen att det finns lönediskriminering i EU och lägger därför fram detta förslag. Regeringen förhandlar för att få förslaget utformat på ett sådant sätt att det inte stör den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Jag blir dock lite fundersam. Är det alltså, fru talman, ledamotens åsikt att det inte finns lönediskriminering i Europa? Eller är ledamoten bara intresserad av att säkerställa att kvinnor får lika lön för lika arbete?

Intentionen med det direktiv som läggs fram står regeringen bakom. Vi tycker att det är oerhört viktigt att det säkerställs att man inte har lönediskriminering inom EU. Däremot är utformningen av förslaget, som det ser ut nu, sådan att det skulle rimma illa med den svenska arbetsmarknads-

modellen. Vi kommer därför att fortsätta verka för att det inte ska få negativa effekter på den svenska arbetsmarknaden.

Anf. 64 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Jag vet inte om statsrådet riktigt lyssnar på vad som sägs på den här sidan av podiet. Det jag sa var alltså att denna fråga inte handlar om huruvida diskriminering existerar eller inte. Frågan som jag vill ha ett svar på är: Varför ljuger regeringen om vad som står i Eurostats rapport om diskriminering? Det är detta som statsrådet ska svara på – det försökte hon inte ens. Men vi går vidare.

Det verktyg som man vill använda för att driva igenom förslaget är påståendet att det handlar om diskriminering och att det är själva grunden till att det finns löneskillnader. Regeringen motiverar det så här: "Unionens arbete för jämställdhet, mot diskriminering och för genomförande av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete kompletterar medlemsstaternas nationella arbete på området och välkomnas därför på övergripande nivå."

I konsekvensbedömningsrapporten, som statsrådet själv nämnde och som följer med utkastet till direktiv, påstår kommissionen på nio ställen att det är just diskriminering som ligger till grund för löneskillnaderna, detta trots att den Eurostatrapport som ligger till grund för hela rättsakten och som man själv hänvisar till gång på gång avråder från att dra slutsatsen att det skulle vara diskriminering som är orsaken till löneskillnaderna. På sidan 11 står det: An interpretation of the unexplained Gender Pay Gap as discrimination is not recommended as some other explanatory factors that are not observed in the Structure of Earnings Survey – e.g. the number of children and the age of children in a family, personal abilities or negotiating skills – would most likely change the unexplained part.

Skillnaden kan alltså förklaras på andra sätt än genom diskriminering. Som vi ser finns det i den lönekartläggning som förslaget bygger på inget som helst stöd för att det är just diskriminering som ligger bakom löneskillnaderna. Ändå är det detta som statsrådet står och säger. Frågan kvarstår därför, fru talman: Varför ljuger Märta Stenevi och Stefan Lövens regering om vad som står i Eurostats rapport om löneskillnader?

Jag tror att det är så här: Upplevelsen av att vara orättvist behandlad är ett effektivt sätt att motivera väljare. Man kan helt enkelt få människor att tro att de är diskriminerade och sedan påstå att det är man själv som kommer att hjälpa till att hämnas på dem som diskriminerar. Det är så detta fula spel spelas, tyvärr.

Jag skulle därför vilja ställa en ganska enkel fråga till Märta Stenevi: Ser hon en risk i att påstå att en viss undersökning, som explicit avråder från att tolka resultatet som ett tecken på diskriminering, i själva verket är ett tecken på diskriminering?

Jag kan tänka mig ett par risker med att bete sig på det sättet, till exempel: Det kan skapa misstänksamhet på arbetsplatsen, det kommer att göra det svårare för kvinnor att förhandla om lön om de samtidigt tror att arbetsgivaren kanske försöker lura dem, det kan få kvinnor att helt enkelt vända sig bort från vissa karriärbanor och det kan öka den psykiska ohälsan hos kvinnor.

Jag skulle vilja fråga statsrådet: Ser hon verkligen ingen risk med att bete sig på detta sätt?

Och återigen: Jag säger inte att diskriminering inte förekommer. Det är inte det som denna debatt handlar om. Det förekommer säkert, men den fråga som gäller här är: Varför talar regeringen inte sanning om det som står i Eurostats rapport? Eurostat avråder gång på gång från att tolka resultatet som ett tecken på diskriminering. Statsrådet och andra representanter för regeringen säger gång på gång att rapportens resultat är ett tecken på diskriminering. Varför anser ni att det är okej att ljuga på detta sätt, Märta Stenevi?

Anf. 65 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna ledamoten om att det är svenska språket som gäller i kammaren. Det är okej att använda sig av korta engelska citat om man sedan översätter dem direkt efteråt.

Anf. 66 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Jag tittar och lyssnar i fascination över att ledamoten alltså utgår från att regeringen skulle ljuga om möjlig lönediskriminering och att detta skulle vara ett sätt att vinna väljare och få kvinnor att känna sig som offer. Jag är helt stum, fru talman, inför det underförstådda påståendet att det skulle vara ett påhitt att det finns diskriminering i EU:s lönesättning eller att regeringen medvetet skulle ljuga om siffror för att på något sätt skaffa sig fördelar av detta.

Tänk om ledamoten hade lagt samma kraft, fru talman, på att faktiskt fundera över vilka åtgärder som krävs för att i stället motverka den diskriminering som finns på löne marknaden och som påvisats många gånger både i Sverige och i Europa. Och tänk om ledamoten hade haft storsinnet att kanske öppna för att det behövs direktiv i andra delar av Europa för att komma till rätta med en lönebildning som inte är jämställd. Tänk så mycket mer konstruktiv denna debatt hade kunnat vara!

Men eftersom det inte är där vi är, fru talman, kan jag bara säga att regeringen står fast vid att vi står bakom intentionen med direktivet, att vi ser problem med det förslag som är framlagt och att vi kommer att fortsätta att förhandla om direktivet så långt det är möjligt för att det ska passa den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Vi ser att kommissionen nu säger att det inte ska behöva påverka den svenska arbetsmarknadsmodellen, och det är något som vi kommer att fortsätta att bejaka. Vi ser däremot inte att det finns majoritet för att stoppa direktivet, och därför fortsätter förhandlingarna om innehållet.

Anf. 67 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Statsrådet verkar över huvud taget inte höra något som kommer från denna sida framför podiet i dag. Jag kan bara upprepa det jag sa.

Först och främst säger jag inte att diskriminering inte förekommer, men det är över huvud taget inte det som denna debatt handlar om. Den handlar om varför en rättsakt på detta område behövs. Regeringen säger att det behövs på grund av utbredd diskriminering, och man hänvisar till en rapport från Eurostat. Denna rapport säger att resultatet inte ska tolkas som

ett tecken på diskriminering. Regeringen ljugar om vad som står i Eurostats rapport. Det är därför statsrådet är här.

Märta Stenevi sa att tänk om Ludvig Aspling kunde göra något annat än att påpeka att hon ljugar. Ja, det vore ju fantastiskt. Jag förstår att statsrådet hellre skulle vilja ha sykofanter som står här och berömmar henne, men det är inte därför Sveriges riksdag finns här. I Sveriges riksdag håller vi regeringen ansvarig, och det kommer jag att fortsätta med till den dag då jag inte längre har någon stol här.

Vad gäller frågan om en rättsakt behövs stänger vi inte dörren för rättsakter över huvud taget på arbetsmarknadspolitikens område, men vi är restriktiva därför att vi har ett minne. Vi kommer ihåg Lavaldomen, vi kommer ihåg utstationeringsdirektivet och vi vet att European Court of Justice kan tolka rättsakter på ett sätt som slår väldigt illa för Sverige. Därför ska man vara försiktig. Vi tycker därför inte att det ska finnas några nya rättsakter på detta område med mindre än att det finns ett akut och väldokumenterat behov.

Statsrådet är nu tveksam till förslaget, men hon försvarar ändå en ny rättsakt på området om den förändras lite grann. Den dokumentation som ligger bakom förslaget säger inte att det finns någon utbredd diskriminering. Återigen: Det kan finnas. Det kanske inte finns. Men de dokument som det hänvisas till säger absolut inte detta utan det precis motsatta: att deras data inte ska tolkas som tecken på diskriminering. Trots det gör statsrådet Stenevi detta. Det är en lögn, och jag önskar att man kunde sluta med det.

Anf. 68 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna om tonen i debatten.

Anf. 69 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Sverige är och kommer att vara en stark röst för jämställdhet, för icke-diskriminering och för grundläggande rättigheter inom EU, och vi kommer att fortsätta att vara det.

Det förslag som kommissionen har lagt på bordet är inte vad regeringen hade önskat. Nu är det viktigt att Sverige i stället är en aktiv part i förhandlingarna för att arbeta för att direktivet ska bli så bra som möjligt eftersom vi inte ser att det finns någon majoritet för att stoppa det.

Det skulle försvaga Sveriges möjligheter att värna vår arbetsmarknadsmodell och undergräva vårt förtroende i frågor om jämställdhet, diskriminering och grundläggande rättigheter om vi sa nej innan vi har använt förhandlingsvägen.

I slutändan kommer en utvärdering av resultatet ändå att behöva göras, och man behöver ta ställning till förslaget som helhet. Det finns inget som hindrar Sverige från att rösta nej i slutändan om förslaget inte är acceptabelt. Där är vi inte ännu, utan vi fortsätter att förhandla om direktivet tills vi vet vad slutprodukten blir.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 70 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Tobias Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, om jag tillstår att det finns såväl positiva som negativa normer bland män och om regeringen avser att agera mot de negativa sådana. Vidare har Tobias Andersson frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att bekämpa den hederskultur som tar sig uttryck i bland annat våld mot kvinnor.

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är prioriterade frågor för regeringen. Regeringen beslutade 2016 om en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, med ett tillhörande åtgärdsprogram för åren 2017–2020. I enlighet med åtgärdsprogrammet har regeringen stärkt strukturerna för det systematiska arbetet och genomfört ett stort antal åtgärder för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, såväl förebyggande som brottsbekämpande, och för ökat stöd och skydd.

Bland de nyligen beslutade åtgärderna kan nämnas att regeringen i mars 2021 överlämnade propositionen *Förebyggande av våld i nära relationer* (prop. 2020/21:163) till riksdagen. Förslagen i propositionen innebär att det till socialnämndens uppgifter hör att verka för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Det syftar till att förbättra skyddet för våldsutsatta och personer som riskerar att bli utsatta för allvarligt våld av närstående.

I propositionen föreslås även en sekretessbrytande bestämmelse för socialtjänsten och hälso- och sjukvården för att uppgifter som rör en enskild eller en närstående till den enskilde ska kunna lämnas till Polismyndigheten i syfte att förebygga att ett allvarligare vålds-, frids- eller sexualbrott begås mot den närstående.

Genom beslut om regleringsbrevet för 2021 har regeringen fördelat drygt 240 miljoner kronor för arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck samt gett flera myndigheter uppdrag på området.

Lagstiftningen har stärkts inom flera områden, och den 23 april aviserade regeringen ytterligare lagstiftningsåtgärder. Regeringen avser att före sommaren presentera förslag för Lagrådet som innebär skärpt straff för grov kvinnofridskränkning, utvidgade fridskränkingsbrott, att fotboja görs till möjlig förstahandsåtgärd vid beslut om utvidgat kontaktförbud, skärpt straff för överträdelse av kontaktförbud och att det ska bli lättare att ge våldsutövare kontaktförbud gällande den gemensamma bostaden. Detta är bara några av de åtgärder som har vidtagits och kommer att vidtas.

Statsministern har vidare gett mig, justitieminister Morgan Johansson och inrikesminister Mikael Damberg i uppdrag att intensifiera regeringens arbete och föreslå ytterligare åtgärder i arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Det pågår nu ett intensivt arbete med det nya åtgärdsprogram mot mäns våld mot kvinnor som regeringen tidigare har aviserat.

De åtgärder som vidtas mot mäns våld mot kvinnor omfattar även hedersrelaterat våld och förtryck, men det finns anledning att vidta särskilda åtgärder för att förebygga och bekämpa dessa brott. Regeringen har därför

Svar på
interpellationer

bland annat gett uppdrag till Jämställdhetsmyndigheten om våldsförebyggande arbete i hederskontext, med fokus på pojkar och unga män.

Regeringen har även gett Linköpings universitet i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser för landets barnahusverksamheter om hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer, såsom barnnärskap, tvångsäktenskap och könsstämpning. Vidare har regeringen beslutat att permanenta det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck i form av ett nationellt kompetenscentrum.

Sedan början av 2000-talet har dödligt våld mot kvinnor i nära relationer minskat från i genomsnitt 18 fall till 15 fall årligen. Kartläggningar från Brottsförebyggande rådet visar att antalet fall minskade redan på 1990-talet jämfört med 1970-talet. Samtidigt har de senaste veckornas dödliga våld mot kvinnor visat att mäns våld mot kvinnor fortfarande 2021 är ett stort samhällsproblem. Detta är fruktansvärt och kan inte isoleras till att endast handla om dessa fall.

Hösten 2017 stod metoo-upproppet i centrum av debatten. Det visade på bristen på jämställda värderingar i samhället. Även Jämställdhetsmyndigheten har i en rapport nyligen visat att unga män sticker ut som en grupp som ger uttryck för mer könsstereotypa och könskonserverativa attityder än kvinnor och män i andra åldrar.

Generellt sett är unga män överrepresenterade som både förövare av och offer för våld. Både internationella och svenska undersökningar tyder, enligt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, på att unga män som instämmer i könsstereotypa påståenden om kvinnors och mäns roller är mer benägna att använda våld än unga män som inte gör det.

I en rapport från Jämställdhetsmyndigheten från 2021 framkommer att det finns samband mellan vissa normer kring maskulinitet och flera hälsoaspekter, såsom aggressivt sexuellt beteende, myter och föreställningar kring våldtäkt och förakt mot homosexuella, som har negativa konsekvenser både för den som uttrycker normerna och för andra människor.

Utredningen *Män och jämställdhet* (SOU 2014:6) konstaterar att traditionella maskulinitetsnormer, som bland annat kännetecknas av egenmakt, självständighet och styrka, ofta lyfts som den bakomliggande orsaken till mäns högre mortalitet, högre risktagande och våldsproblematik mot såväl kvinnor och barn som andra män. Utredningen lyfter dock även att det finns tecken på att det under de senaste decennierna har skett en positiv förändring av manlighetsnormer i Sverige och att tanken att ensam är stark har utmanats.

Föreställningar om hur män är och bör vara kan upprätthållas av både män och kvinnor. Hinder för beteenden och handlingar som tar avstånd från våld kan ligga både hos män och pojkar själva och i deras omgivning. Insatser för att ändra förväntningar på män och pojkar kan således behöva rikta sig även till kvinnor och flickor.

Anf. 71 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Debatten om mäns våld mot kvinnor har blossat upp ordentligt efter att fem kvinnor mördats inom loppet av ett par veckor. Den mediala uppmärksamheten har varit påtaglig och i kölvattnet av detta även de olika politiska utspelen. Det är positivt att debatten har fått nytt liv, då det är en viktig sådan, men det är fruktansvärt att det krävdes fem kvinnors liv för att aktualisera den.

Politiska fördomanden i all ära, men det viktiga är förändringar – att det från politiskt håll faktiskt vidtas ordentliga åtgärder för att förebygga brottsligheten och för att förövare ska få de straff de förtjänar. Tyvärr har regeringspartierna, som nu söker medieljus för sina fördomanden, aktivt motarbetat politiska initiativ på området som skulle ha inneburit en förändring.

I sitt svar på min interpellation redogjorde Märta Stenevi för en rad åtgärder som regeringen avser att före sommaren presentera förslag för Lagrådet om. Dessa förslag utgörs av skärpt straff för grov kvinnofridskränkning, att fotboja görs till möjlig förstahandsåtgärd vid beslut om utvidgat kontaktförbud, skärpt straff för överträdelse av kontaktförbud och förenklat utfärdande av kontaktförbud.

Detta låter bra, men den fråga som infinner sig hos mig är: Varför just nu? Varför först nu, efter drygt sju år vid makten? Vad är orsaken till att regeringen inte har agerat tidigare på området för att stärka kvinnors trygghet och på riktigt straffa de män som skadar kvinnor? Är det, fru talman, för att de berörda förslagen är nya och helt enkelt inte kommit på tal tidigare i Regeringskansliet? Det skulle kunna ursäktas att regeringen först efter snart sju år vid makten initierar arbetet med att verkställa dem?

Nej, fru talman, så är inte fallet. I stället kan konstateras, föga smickrande för regeringspartierna, att det inte bara är tal om sedan länge välkända och vedertagna förslag på åtgärder, vilket vore illa nog, utan även om förslag på åtgärder som regeringspartierna aktivt röstat nej till i denna kammare så sent som förra året. Dessa förslag hade kunnat vara verklighet och hade kunnat skydda kvinnor i dag om det inte vore för regeringspartiernas aktiva val att stoppa dem här i riksdagen när Sverigedemokraterna och andra föreslagit dem.

Förra året hade Sverigedemokraterna reservationer om fridskränkingsbrott, om att förenkla utfärdandet av kontaktförbud, om skärpt straff för överträdelser av kontaktförbud, om kontaktförbud med elektronisk övervakning efter avtjänat fängelsestraff, om ökad användning av kontaktförbud med elektronisk övervakning och om skadeståndsnivåer. Nämnas kan även i sammanhanget att Miljöpartiet genomgående önskat behålla nuvarande ordning, där de män som slagit, våldtagit eller mördat kvinnor får rabatt om de begått många brott och dessutom slipper avtjäna en tredjedel av straffet för de brott de har begått mot kvinnor.

Fru talman får ursäktas mig, men jag blir uppriktigt sagt förvånad, förvirrad och förbryllad över att Miljöpartiet och regeringen nu börjar tala om att stå upp mot mäns våld mot kvinnor när de konsekvent under en längre tid gjort sitt yttersta för att motarbeta åtgärder på området.

Anf. 72 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Det är ju så att det tar längre tid att skriva en lagtext än det tar att skriva en motion. Det är också så att praxis i riksdagen är att regeringspartierna röstar nej till motioner för att i stället ägna sig åt regeringens arbete med propositioner.

På tal om propositioner kan vi kanske ägna en tanke åt den samtyckeslagstiftning som genomfördes 2018 och som ledamotens parti ju inte ställde sig bakom. Vad den innebär är att vi nu ser en mycket högre andel fällande domar i våldtäktsmål.

Vad den också innebär är en förändring i normerna från att en man setts som havande sig rätt att ta för sig av en kvinna, till exempel genom att hypotetiskt i ett hotellrum hålla fast och ta en kvinna på bröstet under behåren trots att hon inte vill det, till att vi nu har en norm som säger att alla sexuella handlingar som en kvinna, eller för den delen en man, inte uttryckligen har gett samtycke till är brottsliga. Det här är en stor förskjutning och en stor förändring i synen på män och kvinnor och också i synen på relationen mellan män och kvinnor och hur man ska se på sexualbrott. Vi har nu också den hårdaste sexualbrottslagstiftning som vi någonsin har haft i Sverige, och det är tack vare den här regeringen.

De förslag som nu lämnas över till Lagrådet har behandlats av regeringen efter att först ha utretts och därefter skrivits fram som förslag. Jag är personligen väldigt glad att de nu blir verklighet. Men jag ser också mycket fram emot att inom en mycket snar framtid kunna presentera ett brett och omfattande åtgärdsprogram mot mäns våld mot kvinnor, som kommer att ta ett grepp om såväl förebyggande arbete som förhindrande och straffrättsligt arbete. Jag ser fram emot detta.

Jag ser också fram emot att se hur Sverigedemokraterna kommer att ställa sig till de förslagen och hoppas att vi i den här kammaren så småningom ska få gehör för en lång rad åtgärder som ska kunna fortsätta att motverka mäns våld mot kvinnor och i förlängningen få stopp på mäns våld mot kvinnor.

Anf. 73 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Tack för svaret, Märta Stenevi! Jag kan bara konstatera att det hade varit klädsamt om Miljöpartiet tidigare hade valt att agera på det här området.

Nu säger Märta Stenevi att hon ser fram emot att vi i denna kammare, där jag representerar Sverigedemokraterna, ska kunna komma överens om åtgärder för att begränsa och sätta stopp för mäns våld mot kvinnor. Men det arbetet har vi initierat sedan vi kom in i riksdagen. Vi har ju år in och år ut lagt fram förslag för att komma till rätta med den problematiken. Och, tyvärr, så sent som förra året röstade Miljöpartiet nej till sådana åtgärder. Därför ställer jag frågan till Märta Stenevi, för det straffrättsliga betänkandet är under beredning i utskottet nu, om Miljöpartiet då kommer att följa upp de här förslagen.

Fru talman! I debatten om mäns våld mot kvinnor, som har ägt rum efter de berörda morden, har Märta Stenevi som jämställdhetsminister kallat till samtal mellan partierna, och jag finner det positivt. Men i samma veva uttalade Märta Stenevi sig också och sa att det är ett djupt samhällsproblem att pojkar och män fostras att slå. Det är något oklart vad uttalandet syftar på, men jag har då aldrig träffat en pojke eller man som har blivit fostrad till att slå kvinnor.

Den raljanta skulle även kunna fråga Märta Stenevi vem som i så fall uppfostrar pojkar och män att slå, inte minst eftersom det huvudsakligen är kvinnor som uppfostrar pojkar. Mammor spenderar mer tid med sina barn än vad pappor gör, och en klar majoritet av personalen inom förskola, fritis och skola består av kvinnor. Varför skulle de lära pojkar att slå tjejer? Jag får det inte att gå ihop.

Drar man det längre kan man konstatera att det är pojkar och män som har en frånvarande far som det går sämst för i livet. Detta faktum diskuteras mycket i USA. Där är det så illa att 85 procent av unga i fängelser har en frånvarande pappa.

En rad andra problem kopplade till en frånvarande far är enligt Psychology Today beteendeproblem, svårigheter att få vänner, våld, drog- och alkoholproblem, hemlöshet, psykiska hälsoproblem, fysiska hälsoproblem, dåliga livschanser överlag och kort livslängd.

Allting tyder med andra ord på att det finns ett starkt behov hos unga att ha en närvarande fadersfigur som kan utgöra en manlig förebild och förmedla positiva manliga normer – normer kring att man exempelvis inte får slå tjejer och att man som man står upp för de svaga och alltid försvarar kvinnor. Det är sunda normer, och avsaknaden av dem eller närvaron av negativa normer är problemet.

Vänsterpolitikens normkritik mot de normer som byggt vårt jämställda land är därför direkt farliga för kvinnor, och så även vänsterpolitikens ovilja att ta krafttag mot de negativa normer som fått fäste i vårt land. Det sistnämnda utgörs av normer som aktivt förtrycker kvinnor och som legitimerar våld mot kvinnor för att bevara någon påstådd heder. Det är i stort ett importerat problem som kommit till Sverige med invandrare från väsensskilda kulturer med djupt destruktiva normer, något som i dag framgår med all tydlighet när det kommer till mäns våld mot kvinnor, och då inte minst sexuellt våld.

Överrepresentationen av personer med utländsk bakgrund i brottsstatistiken är alldeles uppenbar. Kan Märta Stenevi därför tillstå att de negativa normer som föranleder delar av det våld mot kvinnor som vi ser i Sverige har importerats hit?

Anf. 74 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Det är ändå en fin möjlighet att få bejaka Tobias Anderssons första känsla för patriarkala strukturer, för det är absolut så att patriarkala strukturer upprätthålls av både män och kvinnor. Det är det som ligger i själva begreppet.

Nej, jag tror inte att enskilda mammor och pappor lär ut till sina barn att slå. Vad jag däremot tror är att pojkar och män fortfarande fostras till att komma undan med att bete sig illa mot flickor och kvinnor.

Jag pratade i fredags med en ung tjej i Malmö som heter Mona. Hon har dragit igång en podd som heter Sluta tafs. Det gjorde hon efter att hon och hennes tjejkompisar hade tröttnat på ett beteende från killarna i deras skola och killar de möter som, sorgligt nog måste jag säga, mycket påminner om vad jag själv minns från min högstadietid.

Jag pratade nyligen också med ett gäng ungdomar i Borlänge när jag tog emot Barnombudsmannens årsrapport. De sa att de är rädda för att gå in på McDonalds, därför att där sitter grupper med pojkar och män och ropar efter dem och tafsar på dem.

Våld mot kvinnor är däremot inte ett nytt fenomen i Sverige. När det gäller det dödliga våldet har det inte ökat utan snarare faktiskt minskat de senaste åren. Sedan början av 2000-talet har dödligt våld mot kvinnor i nära relationer minskat från i genomsnitt 18 fall till 15 fall årligen, och det har minskat ännu mer jämfört med till exempel 70-talet, den tid då vi

byggde vårt jämställda samhälle. Det tar inte på något sätt bort allvaret i den här frågan, men det sätter den i en värdefull kontext.

Problemet med mäns dödliga våld mot kvinnor är något som har funnits i Sverige under alla år och är inte något som uppstått de senaste åren. Däremot är det så att så länge en enda kvinna dödas i Sverige av en närstående måste vi fortsätta att agera.

Självklart finns det många positiva normer bland pojkar och män. De behöver bejakas, de behöver främjas och de behöver lyftas fram. Det finns otroligt många pappor, söner och vänner i hela vårt land som är respektfulla och visar empati och ömhet, och det ska vi absolut inte glömma bort när vi talar om de destruktiva mansnormerna. Men tyvärr finns också just de destruktiva normer för maskulinitet som råder. Tobias Andersson är delvis inne på det när han beskriver det som att stå upp för sig själv.

I grund och botten handlar mycket av de här normerna om att premiера styrka, och resultatet av att pojkar och män ständigt har att förhålla sig till dem blir inte alltid positivt. Tvärtom har flera studier visat att just att instämna i könsstereotypa påståenden om kvinnors och mäns roller har ett samband med våldsutövande. I en enskild situation är det naturligtvis bra att ingripa för att hjälpa någon i en utsatt situation, oavsett kön och vad personen är utsatt för. Men normer om maskulinitet bidrar snarare till att kvinnor blir mer utsatta än mindre.

Avslutningsvis vill jag understryka att mäns våld mot kvinnor inte är ett nytt problem och inte heller ett importerat fenomen. Man får ha botten under en sten eller möjligtvis inte vara kvinna, fru talman, för att ha undgått detta faktum. Inte minst metoo, som jag tror och hoppas att ledamoten inte missade, och alla de tusentals rapporter och vittnesmål som kom fram den hösten visade att det här är ett omfattande problem som finns i samhällets alla skikt, inte bara i någon enskild grupp.

Det visade också att mäns våld mot kvinnor i princip aldrig börjar i just våld. Ofta börjar det långt tidigare med accepterande attityder och destruktiva normer. Därför måste vi vara beredda att gå in och bryta våldsspiraler, helst innan de ens har börjat.

Anf. 75 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! När man som Märta Stenevi påstår att allt är som förr och att samma problematik som fanns på 70-talet kvarstår missar man något väsentligt, nämligen den stora skillnaden i acceptansen för delar av detta beteende.

Märta Stenevi menar att problemet är att vi accepterar pojkars beteende. Jag är helt övertygad om att varken jag, Märta Stenevi eller någon i våra bekantskapskretsar skulle acceptera någon som stod oss nära som blev dömd för att exempelvis misshandla sin fru eller sambo. Vi hade tagit avstånd och fördömt dem och sannolikt inte umgåtts med dem alls. I det svenska kollektivet och bland svenska normer och värderingar ser man allvarligt på den typen av kvinnofridskränkningar. Det leder omgående till social utstötning.

Men Sverige har välkomnat ett par miljoner människor varav många kommer från kulturer med helt väsensskilda värderingar och där man inte ser problem med att slå eller förtrycka kvinnor utan tvärtom uppmanas av kollektivet att göra just detta för att bevara familjens, släktens eller klanens heder.

Det innebär att till skillnad från i Märta Stenevis respektive mitt sociala umgänge där man sannolikt stöter ut den som agerar destruktivt och är våldsam mot en kvinna råder det inom dessa kollektiv en påtryckning att agera destruktivt och slå och straffa fru eller dotter om någon av dem beter sig avvikande och riskerar att påverka familjens heder i andras ögon.

Det är den stora skillnaden, och kan man inte erkänna den utan står fast vid att det i Sverige i dag är precis som på 70-talet kommer vi aldrig att få bukt med det importerade problem som är en del av mäns våld mot kvinnor.

Anf. 76 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Samhället kommer att behöva agera kraftfullt mot alla former av hedersförtryck och kan aldrig acceptera att människor inte själva får välja vem de ska gifta sig med, barnäktenskap eller att människor utsätts för våld och förtryck på grund av hedersnormer. Aldrig.

Det ledamoten säger om att hela fenomenet kvinnovåld är ett importerat problem är ett intressant påstående.

Fru talman! Jag kan inte låta bli att läsa upp några tidningsrubriker: SD-politiker dömd för våldtäkt, SD-politiker dömd för sexuellt ofredande, SD-politiker åtalas för våld i nära relation, SD-kvinna anklagar partiet för sexövergrepp, Uppmuntran till våldtäkt spreds från SD-toppens konto – och listan fortsätter.

Detta innebär självklart inte att våld mot kvinnor är ett sverigedemokratiskt problem. Men det är inte heller ett importerat problem – precis som det inte är ett problem bland göteborgare, i överklassen eller i någon annan särskild grupp i samhället.

Som Bianca Kronlöf sa: Hade det varit så enkelt att vi visste exakt vilka män det var med en viss bakgrund som våldtog eller slog hade problemet varit väldigt lättlost. I stället är det ett brett utbrett samhällsproblem.

Jag undrar: Var Sverigedemokraterna faktiskt bosatta under en sten under metoo? Missade man alla de vittnesmål som kom fram under den hösten? Missade man alla de rapporterna? Följer man överhuvudtaget konton från kvinnojourerna, Gömda Kvinnor eller andra civilsamhällesgrupper som pekar på dessa problem?

Våldet ska upphöra, oavsett om den man som utövar våldet är av utländsk eller svensk härkomst, oavsett om det är hedersförtryck eller andra destruktiva normer som ligger i botten och oavsett om våldet sker i en lägenhet, i en stuga, på en hemmafest eller på en konferens av en främling eller en partner. Vi kommer aldrig att vara nöjda förrän alla kvinnor är trygga och ingen man slår.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2020/21:184 Nya EU-bestämmelser om tullkontroller av kontanta medel

2020/21:187 Ändrade regler för kontroll av ekologisk produktion

2020/21:189 Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning

Motioner

med anledning av prop. 2020/21:99 Vårändringsbudget för 2021
2020/21:4034 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2020/21:100 2021 års ekonomiska vårproposition
2020/21:4019 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V)
2020/21:4031 av Amineh Kakabaveh (-)
2020/21:4032 av Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson (båda M)
2020/21:4033 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD)
2020/21:4035 av Ebba Busch m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2020/21:171 Angiven yrkesgrupp – åtgärder för
en begriplig sjukförsäkring
2020/21:4013 av Ida Gabrielsson m.fl. (V)
2020/21:4018 av Julia Kronlid och Linda Lindberg (båda SD)
2020/21:4022 av Hans Eklind m.fl. (KD)
2020/21:4025 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)

med anledning av prop. 2020/21:176 Modernare regler för bekräftelse av
föräldraskap, faderskapsundersökningar och för att åstadkomma köns-
neutral föräldraskapspresumtion
2020/21:4005 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)
2020/21:4009 av Robert Hannah m.fl. (L)
2020/21:4010 av Jon Thorbjörnson m.fl. (V)
2020/21:4024 av Carl-Oskar Bohlin m.fl. (M, KD)
2020/21:4029 av Martina Johansson m.fl. (C)

med anledning av prop. 2020/21:182 Kompletterande regler för uppehålls-
tillstånd vid gymnasiestudier
2020/21:3982 av Jonas Andersson i Skellefteå och Jennie Åfeldt (båda
SD)
2020/21:4006 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M, KD)
2020/21:4014 av Christina Höj Larsen m.fl. (V)
2020/21:4027 av Jonny Cato m.fl. (C)
2020/21:4030 av Fredrik Malm m.fl. (L)

§ 17 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 3 maj

2020/21:701 Skyddat boende för barn

av *Linda Lindberg* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:702 Sverige som gruvnation

av *Eric Palmqvist* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:703 Överskattning av skatteintäkter

av *Johnny Skalin* (SD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 30 april

2020/21:2722 Skärpta straff mot rattonykterhet

av *Pål Jonson* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2723 Tillgängligheten för ledarhundsekipage

av *Boriana Åberg* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2724 Äldre arbetslösa

av *Ann-Christine From Utterstedt* (SD)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

den 3 maj

2020/21:2725 Brott mot eldupphör i Ukraina

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2726 Åtgärder mot PFAS i miljön

av *Staffan Eklöf* (SD)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2727 Certifiering av skyddade boenden

av *Linda Lindberg* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2728 Panchen Lama

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2729 Inställda val i Palestina

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2730 Strider mellan Kirgizistan och Tadzjikistan

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2731 Föräldrabalkens tillämpning vid vårdnadsmål

av *Mikael Eskilander* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2732 Kyrkor och hockeyarenor

av *Mikael Oscarsson* (KD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2733 Korruption inom Globala fonden

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2734 IVO:s bristande tillsyn inom tvångsvården

av *Clara Aranda* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2735 En skola utan otillbörlig politisk påverkan och föräldrars rätt att bevaka detta

av *Eric Palmqvist* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2736 Bekämpning av råttor inom lantbruket

av *Mikael Larsson* (C)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 30 april

2020/21:2584 Föräldrars synpunkter på sina barns undervisning

av *Björn Söder* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2588 Rätten till engagemang i sina barns skolgång

av *Markus Wiechel* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

§ 20 Kammaren åtskildes kl. 18.44.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till och med § 11 anf. 42 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.56 och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

EMMA PAAKKINEN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Meddelande om frågestund.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 5 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 6 Svar på interpellation 2020/21:671 om Bromma flygplats framtid	3
Anf. 1 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	3
Anf. 2 EDWARD RIEDL (M)	3
Anf. 3 HANS WALLMARK (M)	4
Anf. 4 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	5
Anf. 5 EDWARD RIEDL (M)	6
Anf. 6 HANS WALLMARK (M)	8
Anf. 7 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	8
Anf. 8 EDWARD RIEDL (M)	9
Anf. 9 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	10
§ 7 Svar på interpellation 2020/21:675 om Trafikverkets översyn av begreppet riksintresse.....	11
Anf. 10 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	11
Anf. 11 ANDERS ÅKESSON (C)	11
Anf. 12 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	12
Anf. 13 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	13
Anf. 14 ANDERS ÅKESSON (C)	14
Anf. 15 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	15
Anf. 16 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	15
Anf. 17 ANDERS ÅKESSON (C)	16
Anf. 18 Infrastrukturminister TOMAS ENEROTH (S)	17
§ 8 Svar på interpellation 2020/21:665 om åtgärder för att möjliggöra kulturupplevelser utomhus med minskad risk för smittspridning	17
Anf. 19 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	17
Anf. 20 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	18
Anf. 21 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	19
Anf. 22 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	20
Anf. 23 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	21
Anf. 24 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD).....	22
Anf. 25 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	22
§ 9 Svar på interpellation 2020/21:672 om nya föreskrifter för mediestöd	23
Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	23
Anf. 27 JONAS ANDERSSON i Lingham (SD)	24

Anf. 28 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	25
Anf. 29 JONAS ANDERSSON i Lingham (SD)	26
Anf. 30 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	27
Anf. 31 JONAS ANDERSSON i Lingham (SD)	27
Anf. 32 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP).....	28
§ 10 Svar på interpellation 2020/21:608 om den framtida a-kassan	29
Anf. 33 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	29
Anf. 34 LARS BECKMAN (M)	29
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	30
Anf. 36 LARS BECKMAN (M)	30
Anf. 37 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	31
Anf. 38 LARS BECKMAN (M)	31
Anf. 39 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	31
§ 11 Svar på interpellation 2020/21:617 om konsumenters ansvar för arbetsmiljön vid delad entreprenad	32
Anf. 40 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	32
Anf. 41 LARS BECKMAN (M)	33
Anf. 42 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	34
Anf. 43 LARS BECKMAN (M)	34
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	35
Anf. 45 LARS BECKMAN (M)	36
Anf. 46 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	36
§ 12 Svar på interpellation 2020/21:660 om den ökande jämviktsarbetslösheten.....	37
Anf. 47 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	37
Anf. 48 LARS BECKMAN (M)	38
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	39
Anf. 50 LARS BECKMAN (M)	40
Anf. 51 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	41
Anf. 52 LARS BECKMAN (M)	41
Anf. 53 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	42
§ 13 Svar på interpellation 2020/21:674 om Samhall	43
Anf. 54 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	43
Anf. 55 LARS BECKMAN (M)	44
Anf. 56 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	45
Anf. 57 LARS BECKMAN (M)	46
Anf. 58 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	47
Anf. 59 LARS BECKMAN (M)	48
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister EVA NORDMARK (S)	48
Ajournering.....	49
Återupptaget sammanträde.....	49
§ 14 Svar på interpellation 2020/21:664 om direktiv om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män	49
Anf. 61 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	49
Anf. 62 LUDVIG ASPLING (SD).....	50
Anf. 63 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	51

Anf. 64 LUDVIG ASPLING (SD).....	52	Prot. 2020/21:118
Anf. 65 ANDRE VICE TALMANNEN.....	53	4 maj
Anf. 66 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	53	
Anf. 67 LUDVIG ASPLING (SD).....	53	
Anf. 68 ANDRE VICE TALMANNEN.....	54	
Anf. 69 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	54	
§ 15 Svar på interpellation 2020/21:668 om mäns våld mot		
kvinnor.....	55	
Anf. 70 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	55	
Anf. 71 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	56	
Anf. 72 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	57	
Anf. 73 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	58	
Anf. 74 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	59	
Anf. 75 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	60	
Anf. 76 Statsrådet MÄRTA STENEVI (MP).....	61	
§ 16 Bordläggning.....	61	
§ 17 Anmälan om interpellationer.....	62	
§ 18 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	63	
§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	64	
§ 20 Kammaren åtskildes kl. 18.44.....	64	